

Ustanovitelji: obč. konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Šk. Loka
in Trzin. — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj. — Glavni urednik Igor Janhar
— Odgovorni urednik Albin Učakar

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Franc Popit v Kranju

Kranj, 24. marca — Predsednik CK ZK Slovenije Franc Popit se je popoldne v Kranju z gorenjskim političnim aktivom pogovarjal o nekaterih aktualnih družbenopolitičnih vprašanjih.

Požarov manj — škoda večja

Po občnih zborih gasilskih društev v kranjski občini (bili so januarja in februarja) je bil v soboto popoldne tudi občni zbor občinske gasilske zveze.

Občinska gasilska zveza v Kranju ima 4320 operativnih članov oziroma 5753 gasilskih pripadnikov. Ugotovili so, da večini gasilskih enot na terenu primanjkuje ustreznih vozni in strojni park. Malo bolje so opremljene v občini industrijske gasilske enote. Posebej pa so na občnem zboru poudarili, da so do sedaj pri opremljanju gasilskih enot oziroma društev pomagali prebivalci. Tako so enote v zadnjih dveh letih s pomočjo občanov nabavile 9 novih gasilskih črpalk, letos pa bodo dobila nova motorna vozila tudi gasilska društva v Predvoru, Cerkljah, v Senčurju in na Primskovem.

Zanimiv pa je podatek, da je bilo lani v kranjski občini 20 požarov manj kot 1968. leta. Pred dvema letoma jih je bilo namreč 78, lani pa 58. Po drugi strani podatki kažejo, da je bila škoda, ki je nastala zaradi požarov večja kot pred dvema letoma. Predstavnik republiške gasilske zveze je na občnem zboru pojasnil, da število požarov v republik v zadnjih letih narašča, prav tako pa tudi škoda. Pred dobrimi desetimi leti je bil v Sloveniji na tri leta po en večji požar, ki je povzročil okrog 100 milijonov starih dinarjev škode. Lani je bilo že 11 večjih požarov. Samo pri dveh pa je bila škoda večja od milijarde starih dinarjev. V Sloveniji je bilo minulo leto že prek 1200 požarov.

Na sobotnem zboru so podelili odlikovanja trem gasilskim delavcem, ki delajo pri občinski zvezi že od ustanovitve. Odlikovanje pa je dobil tudi predsednik gasilskega društva Senčur, ki je že 23 let predsednik tega društva.

A. Z.

Mladina na Planici: tudi mi smo za cilje učitelja in revolucionarja Zagarja. — Foto: K. Makuc

Današnje barikade in juriši

Mladini — današnjim uresničevalcem idej NOB — je na Planici govoril sekretar občinske konference ZK Kranj Franc Rogelj ob 28-letnici smrti Staneta Zagarja in 14 partizanov

Na Planici nad Zabnico je bila v soboto, 21. marca, množična proslava v počastitev spomina duhovnemu in organizacijskemu voditelju revolucionarnega gibanja na Gorenjskem narodnemu heroju Stanetu Zagarju in 14 tovarišem, ki so pred 28 leti padli v neenakem boju s sovražnikom. Prireditelj, ki je že tradicionalna, je privabila nekaj tisoč udeležencev. Največ je bilo mladine iz srednjih in osnovnih kranjskih šol, planinskih sekcij mladih, pripadnikov JLA kakor tudi svojcev tam padlih borcev ter predstavnikov družbenopolitičnih organizacij iz Kranja in Skofje Loke ter Zbanice, kjer ta teden z bogatim programom prireditelj praznik, posvečen prav žrtvam na Planici. Med gosti je bil tudi nekdanji borec in politični delavec tega območja, današnji podpredsednik IS Slovenije Vinko Hafner.

Učenci višjih razredov osnovne šole Lucijan Seljak iz Strazišča so za to priložnost pripravili lepo izbran program pesmi, zborovskih in solo recitacij, ki so oživele spomin na našo zgodovinsko pot. Ko je predsednik občinskega združenja ZB Kranj Pavle Bajželj pozdravil vse

navzoče v imenu prirediteljev, je spregovoril sekretar občinske konference ZK Kranj Franc Rogelj. Orisal je veličino našega osvobodilnega boja, vlogo revolucionarja in organizatorja Staneta Zagarja in današnje naloge mlade generacije pri uresničevanju v revoluciji postavljenih ciljev ter dejal:

»Tudi današnji dan ima svoje barikade, svoje juriše. Morda manj boleče, a zato nič manj pomembne. Odnosi med ljudmi, samoupravljanje, borba za reformo, za razvoj jugoslovanske skupnosti narodov in narodnosti so danes vprašanje, ki terjajo našo zavzetost. Da bi na tolikšnih, vsakdanjih križpotjih te na-

še samonikle poti vedno izbrali pravo pot, je potrebno znanje, prepričanje in pogum.«

Okrašena in gostoljubna Planica pa je zatem sprejela in pogostila udeležence prav tako kot včasih partizane ki so tu imeli vso pomoč.

K. M.

Slovenija čez petnajst let

V ponedeljek je bila v Ljubljani seja republiškega izvršnega sveta, na kateri so govorili o dolgoročnem ekonomsko političnem razvoju Slovenije, ki predvideva, da bomo imeli 1985. leta okrog

3000 dolarjev družbenega proizvoda na prebivalca. Temelj gospodarskega razvoja bo še vedno industrija, predvsem predelovalna.

Gradivo nadalje predvideva, da bo število prebivalcev

v naši republici naraslo na 1.930.000. Kmečkega prebivalstva bo za sto tisoč manj in bo znašal delež kmečkega prebivalstva okrog 15 odstotkov.

Predlog programa dolgoročnega razvoja republike prav tako predvideva, da bi se priprave za osnovni pouk pričele že pri petih letih starosti.

S ponedeljkovo razpravo v izvršnem svetu je bila končana prva faza izdelave dolgoročnega razvojnega programa Slovenije. Na osnovi te razprave bodo gradivo dopolnili in posredovali republiški skupščini, nakar ga bodo dali v javno razpravo, ki bo trajala do jeseni. Njeni rezultati bodo osnova za nadaljnje študijsko in analitsko delo.

-jk

Svet gorenjskih občin ustanovljen

Kranj, 24. marca — Popoldne so se na pobudo medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko v dvorani kranjske občinske skupščine zbrali predsedniki vseh gorenjskih občinskih skupščin in družbenopolitičnih organizacij. Po večmesečnih razpravah je bila to prva seja sveta gorenjskih občin, na kateri so za predsednika sveta izvolili predsednika radovljiške občinske skupščine Stanca Kajdiča.

JESENICE

Pretekli teden, v torek, je bila na Jesenicah seja tovarniškega komiteja Zveze mladine Slovenije, na kateri so govorili o sestavi kulturno-sportnega programa v mesecu mladosti. Tako se bodo mladi železarji 25. aprila udeležili petorboja v Zalcu, ki ga organizira tamkajšnja tovarna Ferolit. Na predvečer 1. maja pa bodo zakurili kres na Jelenkamnu in sodelovali na osrednji prvomajski proslavi. Odšli bodo tudi na Triglav, in sicer ob priliki odhoda Titove štafete, nekaj ekip pa se bo udeležilo tradicionalnega pohoda Ob žici okupirane Ljubljane. Računajo tudi, da bodo organizirali kitariado.

Na Jesenicah se je pretekli teden končal seminar za mladino iz Železarn, ki so se ga udeležili tudi člani predsedstva občinske mladinske organizacije. Mladim je govoril predsednik jeseniške mladinske organizacije profesor Srečko Krč, in sicer o nastanku religije, njenih oblikah in odnosu človeka do nadnaravnega.

V Železarni na Jesenicah je bilo pretekli teden več sej. Sestalo se je sindikalno predsedstvo, razen tega pa še odbor za življenjske pogoje in rekreacijo, odbor za plan in finance, komisija za kršitev delovnih dolžnosti in valjarni Bela in komisija za izumitve in izboljšave v tem obratu. Na Ravnah pa je bila 3. seja centralnega delavskega sveta Združenih slovenskih železarn.

KRANJ

Predsednik občinske skupščine Slavko Zalokar je sklical za jutri ob 11. skupno sejo obeh zborov skupščine občine Kranj, na kateri bodo ocenili dela v zvezi z izdelavo in pregledom statuta delovnih organizacij v občini, govorili o delu skupščine do konca leta, poslušali poročilo o delu upravnih organov skupščine in razpravljali o soglasju, da se Dom šolske mladine v Kranju priključi Vzgojno-varstvenemu zavodu Kranj. Neposredno po tej seji bo 8. seja zborov delovnih skupnosti, na kateri bosta dala odbornika Franc Rihteršič in Stana Bolčina slovesni izjavi.

RADOVLJICA

Danes popoldne bo v Radovljici 13. skupna seja obeh zborov skupščine občine, na kateri bodo obravnavali in sklepali o predlogu odloka o določitvi pristojnosti svetov in upravnih organov skupščine za upravljanje zadev, ki so določene z zveznimi in republiški predpisi, nadalje bodo govorili o spremembi odloka o komunalnih taksah, o cenah goodetskimi storitvam, o odloku glede urejanja in oddajanja gradbenih zemljišč ter sklepali o potrditvi zaključnega računa sklada skupnih rezerv gospodarskih organizacij v občini. V zadnjih dveh točkah dnevnega reda bodo obravnavali poročilo o problematiki storitvene obrti v občini in poslušali informacijo o delu upravnega organa za narodno obrambo.

Včeraj se je začel v Mladinskem domu v Bohinju dvo-dnevni seminar centralnega komiteja ZKS, na katerem obravnavajo aktualna vprašanja ideologije. Jutri pa se bo že začel drug seminar, in sicer se ga bodo udeležili sodelavci glasil delovnih organizacij, v nedeljo pa bodo končali s seminarjem aktivisti, ki delajo v zvezi mladine na področju idejno-vzgojne dejavnosti. Prav tako je prav, da omenimo, da je bil pretekli teden v Mladinskem domu seminar za sodelavce srednješolskih glasil v Sloveniji, ki se ga je udeležilo 40 mladih ustvarjalcev iz 30 slovenskih srednješolskih glasil.

Kakšna občinska priznanja?

Občinska skupščina v Škofji Loki je imenovala predsednika komisije za gospodarstvo. Ta organ bo vodil direktor LTH Franc Branišelj.

Pri občinski upravi delujeta sedaj dva sodnika za prekrške. Ker je potrebno enega izmed njiju pooblastiti za vodenje in organiziranje dela, so odborniki na zadnji seji zaupali to dolžnost Aleš Mariji. Vodja organa za kaznovanje prekrškov mora tudi skrbeti za pravočasno reševanje predloženih zadev.

Predloga odloka o podeljevanju priznanj občine Škofja Loka odborniki niso sprejeli. Zaradi nejasnosti o stopnjevanju pomembnosti posameznih vrst priznanj bo predlog še enkrat obravnaval svet za splošne in notranje zadeve. Predsednik Zdravko Krvinja je predlagal, da bi občina Škofja Loka podeljevala zlato, srebrno in bronasto plaketo.

A. Igljčar

Mladina na svojem

Mladinski aktiv terena Vodovodni stolp v Kranju, ki se je začel v zadnjem času zelo uveljavljati s svojo dejavnostjo, bo v aprilu odprl svoje na novo opremljene prostore v stavbi novega vrtca. Za opremo so dobili pomoč iz delovne skupnosti Sava, iz krajevne skupnosti, precej pa so zbrali sami. Med lastnimi dohodki imajo največ iz deleža, ki so ga prejeli od SZDL tega terena, za katero so letos pobirali članarino. To je bila ena izmed uspešnih oblik sodelovanja, ki je mladim pomagala do svojih prostorov.

K. M.

Obletnica kmečkega upora

Stiristoletnico hrvaško-slovenskega upora, ki bo februarja 1973, namerava jo proslaviti v Vidmu ob Ščavnici z otvoritvijo osnovne šole, ki se bo imenovala po Matiji Gubcu. Proslava bo ob 1. maju, saj zimski čas (upor se je namreč končal februarja 1573) za takšne prireditve ni primeren. Pri pripravah na proslavo naj bi sodelovali vsi živeči člani Društev kmečkih fantov in deklet, člani akademskega agrarnega kluba Njiva in srednješolskega agrarnega kluba Brazda.

Literarni krožek videmske osnovne šole bo pripravil posebno brošuro o proslavi 400 letnice kmeč-

kega upora. Opozoril bo tudi na akcijo tedanje vaskne mladine, ki je tod pred vojno zgradila kulturno-prosvetni dom Matije Gubca. Vsi, ki so bili navzoči ob otvoritvi doma 30. julija 1939, si želijo, da bi bila proslava leta 1973 še veličastnejša. Menijo, da bi bilo koristno izdati tudi publikacijo, ki bi prikazala napredno kmečko mladinsko gibanje.

Organizatorji vabijo k sodelovanju čimširši krog nekdanjih članov že omenjenih organizacij. Vse informacije, pa so na voljo pri podpredsedniku skupščine Gornja Radgona tovarišu Vladimirju Kreftu.

Udeležimo se proslave v Dachau!

Ob 25-letnici osvoboditve koncentracijskega taborišča Dachau bo tu velika mednarodna proslava.

Da bi bila omogočena udeležba čimširšemu krogu bivših internirancev, njih svojcev in tudi ostalih, ki bi želeli potovati na to slovesnost, organizira občinski odbor ZZZB NOV Jesenice potovanje po izredno nizki ceni — 300 din na osebo.

Program potovanja bo naslednji:

2. 5. 1970 — ob 6. uri odhod z avtobusom mercedes izpred železniške postaje na Jesenicah. Vožnja prek Kranjske gore, Korenskega sedla, Beljaka, Spittala, prek prelaza Katschberg in Salzburga do Münchna z nekaj krajšimi postanki. Prihod v München pod večer. Prenočišče v hotelu.

3. 5. 1970 — ob 8. uri zajtrk. Po zajtrku odhod v taborišče Dachau, kjer udeleženci prisostvujejo svečanostim. Ob 14. uri povratek in kosilo v hotelu. Po kosilu prosto do večerje ob 20. uri. Prenočišče.

4. 5. 1970 — ob 8. uri zajtrk, nato prosto do 13. ure. Ob 13. uri odhod iz Münchna in povratek na Jesenice v večernih urah po isti poti.

Prijave in vplačila sprejema občinski odbor ZZZB NOV Jesenice, C. Maršala Tita 86 in Ivan Čelesnik, Hirska 9 b, Jesenice do 15. 4. 1970.

V ceni 300 din je vračunan prevoz in gostinske storitve navedene v programu, za kar se obvezuje PP Ljubljana Transport, poslovna enota Jesenice. Vsak udeleženec potovanja mora imeti svoj potni list. Devizna sredstva za lastno uporabo vzame vsak sam na svoj potni list.

Izkoristite izredno priložnost za udeležbo na tej veliki svečanosti in obiščite kraj, kjer je trpelo in umiralo na tisoče naših rodoljubov.

Zveza združenj borcev NOV občine Jesenice

Polno skrbi spremlja ljudi v življenju — zakaj ne bi del teh skrbi prepustili Gorenjski kreditni banki že s tem, da pri njej odprete devizni račun in nanj nakažete devizne prihranke

Devizni račun pri Gorenjski kreditni banki na Bledu — Jesenicah — v Kranju — Radovljici — Trzinu omogoča lastnikom dodaten dohodek — nezgodno zavarovanje — nagradno žrebanje

ČE

imate pri naši banki hranilno vlogo, vezano vlogo ali devizni račun v znesku 1000 din

KB
LJUBLJANA

Ste nezgodno zavarovani pri zavarovalnici »SAVA«
KREDITNA BANKA IN HRANILNICA LJUBLJANA

Zaostreni pogoji poslovanja

Ena pomembnih nalog letošnjega leta je nedvomno razrešitev dolžniško-upniških razmerij oziroma odpravljanje vzrokov nelikvidnosti. Preoptimistično bi bilo pričakovati, da se bodo te stvari uredile takoj, realnejše je upanje, da se bodo ta razmerja ob dosledni in okrepljeni finančni disciplini le postopoma odmotavala. Eno pa je povsem gotovo! Brez težav ne bo šlo. Prve izkušnje uveljavljanja sprememb in dopolnitev zakonov, katerih namen je čimprej zaježiti in po možnosti odpraviti nelikvidnost v našem gospodarstvu, že potrjujejo prejšnjo ugotovitev.

Gorenjsko gospodarstvo je v večji meri upnik kot pa dolžnik. Seveda pa imamo na Gorenjskem tudi gospodarske organizacije, kjer je položaj obraten.

Na novo sprejeti predpisi, ki letos veljajo, zaostrejo pogoje poslovanja. Zato lahko povsem upravičeno predvidevamo, da bodo v nekaterih gospodarskih organizacijah nastale še dodatne finančne težave: ostale pa bodo lahko še tudi one, ki so jih spremljale že preteklo leto.

Prvi mesec uveljavljanja zakonskih predpisov o omejevanju oziroma odpravljanju nelikvidnosti v gospodarstvu kaže, da se likvidnost gorenjskega gospodarstva ni izboljšala. Niso bila redka podjetja, ki so v januarju za izplačilo decembrskih akontacij na osebne dohodke uporabljala sredstva rezervnega sklada. V

občini Kranj je bilo kar 13 takih gospodarskih organizacij. Jeseniška Železarna je v proizvodnem pogledu imela ugoden start v letošnje leto. Kljub stalnemu pomanjkanju surovin, zlasti surovega železa in koksa, je uspela, da je celo presešla operativni načrt za mesec januar 1970. Zal pa so se razmere v februarju zaradi omejitve pošiljanja koksa iz Lukovca zelo poslabšale in Železarna je utrpela dokajšnjo škodo.

Tudi na področju radovljanske občine so se delovne organizacije v letošnjem januarju za izplačilo osebnih dohodkov posluževale izposojanja sredstev iz rezervnega sklada. Ni pa bilo primera, da bi morala katera gospodarska organizacija izplačati le 80-odstotne osebne dohodke ali pa celo minimalni osebni dohodek. Sredstev na žiro računih je v januarju 1970 primanjkovalo tudi delovnim organizacijam v škofjeloški občini. Kar v 16 primerih so si delovne organizacije izposodile sredstva rezervnega sklada za izplačilo osebnih dohodkov. Podobni primeri so bili tudi v tržiški občini.

Zakonske spremembe in dopolnitve, ki imajo za cilj omejevanje nelikvidnosti v gospodarstvu, so vnesle v vsakdanjo prakso poslovnih odnosov bistvene novosti. Svoj namen pa bodo dosegle le tedaj, če jih bodo vsi uporabniki družbenih sredstev dosledno izvajali. Sicer pa bodo le bolj ali manj mrtva črka na papirju. **ABC**

Potrebe po delovni sili večje od naravnega prirastka

Posebno pozornost so odborniki škofjeloške občinske skupščine na svoji zadnji seji posvetili vprašanju zaposlovanja. Ob sprejemanju dokumenta o predvidenem družbenoekonomskem razvoju občine v letu 1970 je poslanec Janez Šter poudaril, da se je položaj glede zaposlovanja v loški občini bistveno spremenil. Če so si še pred nekaj leti občinski možje bellli glave, kam s presežkom delovne sile, danes le-te na škofjeloškem območju že primanjkuje. Soglasno stališče odbornikov, da je treba v krali zatreti vsake poskuse špekuliranja in nezakonitega privabljanja delavcev iz drugih podjetij, samo dokazuje, da je takšna nevarnost že obstajala.

V preteklem letu se je število zaposlenih v skladu s povečanjem proizvodnih zmogljivosti povečalo za šest odstotkov. Približno enako povečanje zaposlenosti planirajo gospodarski strokovnjaki tudi za tekoče leto. To bi pomenilo 484 novih delavcev. Od tega izkazuje največje potrebe po dodatni delovni sili industrija, ki bo zaposlila 364 delavcev, precej ljudi pa bo dobilo delo tudi v turistični dejavnosti. Ob primerjavi med vlaganji v osnovna sredstva in potrebami po dodatni delovni sili lahko ugotovimo, da vsako novo delovno mesto potrebuje vse več investicijskih vlaganj. Vsako novo delovno mesto je danes tedaj precej dražje za podjetje kot pa je bilo nekoč.

Sestavljavci načrta družbenoekonomskega razvoja občine Skofja Loka so zato vanj vključili tudi načrtno reševanje aktualnega vprašanja strokovnih kadrov in izobraževanja. Posebno mesto zavzemajo pri tem delovne organizacije, ki bodo morale vzgajati in prilagajati kadre dejanskim potrebam. Takšno politiko je že pogumno zastavil Alples iz Železnikov. Dopolnilno izobraževanje delavcev, ki že delajo v proizvodnji, je edini način, s katerim zadovoljimo zahteve dinamičnega gospodarstva. Seveda pa ob vsem tem škofjeloške delovne organizacije ne mislijo pozabiti na podoljevanje štipendij rednim študentom.

Tudi ob načrtih za nove investicije morajo delovne organizacije posvetiti posebno skrb novim delovnim mestom, ki naj jih zasledijo usposobljeni delavci, je načelo kadrovske politike loških podjetij v letošnjem in naslednjih letih. **A. Iglčar**

Pot do spoznanja

»Zanimivo, kakšni smo ljudje,« je začel pripovedovati sopotnik v avtobusu. »Danes smo dobili plačo, pa sem si privoščil majhno potegavščino, zaradi katere bi bil kmalu izgubil svoje najboljše tovariše.« Ko je videl, da me stvar zanima, je nadaljeval. »Pred dobrim letom so v podjetju, v katerem sem zaposlen, izdelali nov stimulacijski pravilnik. Ko sem po nekaj mesecih sprevidel, da mi kljub povečani prizadevnosti pri delu ne prinaša pričakovanih denarcev, sem začel tožiti svojim kolegom (oni so namreč imeli srečo, da so bili stimulirani po bolj donosnem faktorju), da s pravilnikom nekaj ni v redu. Da mora imeti pomanjkljivosti, sicer bi morala moja prizadevnost priti do veljave. Res je, so vsi vprek silili vame. Pritoži se, moraš uspeti, saj vsak lahko vidi, kako garaš. Počakal sem še nekaj mesecev v upanju, da se bo le obrnilo na bolje. Kolegi so me vedno bolj pomilovalno gledali, ko sem jim vedno znova na njihova vprašanja odgovarjal, da je še vse po starem. Končno sem se le skorajžil. Sel sem k šefu. Kot na povelje so se vsi moji kolegi zbrali okrog naju. Obrazi so jim kar žareli od pričakovanja, kako se bo stvar iztekla. Čeprav so lahko kmalu uvideli, da razgovor s šefom ne poteka v mojo korist, ni bilo slišati od njih niti besedice, kaj šele prote-

sta, čeprav so mi prej tako vneto prigovarjali, naj kaj ukrenem. Ko sem se vračal skupno z njimi na svoje delovno mesto, so imeli polno pripomb na šefove besede. Češ, najlažje je reči, da imaš prav, da cenim tvojo prizadevnost, da pa idealnega pravilnika, ki bi vsem ustregel, ni nikjer itd. Za njihove opazke se nisem dosti menil. V meni se je ta čas pojavila misel, kako dokončno opraviti s tem njihovim hlinjenjem.

Danes, ko sem dobil plačo, sem na hitro pripisal na izplačilni listek višji odstotek stimulacije, kot so ga oni dobili. Nisem se mogel načuditi, koliko dolgih obrazov je bilo med njimi, ko sem jim pokazal in pripovedoval, kako sem dosegel, da se je tehtnica končno dvignila enkrat tudi meni v prid. Obsojali so vse od kraja. Kakšna krivica, kakšna nesramnost so skoraj kričali. Na besede, da so ves čas menili, da se mi godi krivica, da so pomilovali moj primer, se še zmenili niso. Ob moji navidezni sreči je pri njih zavladala tolikšna zavist, da sem se naenkrat počutil kot tujec med njimi. Čeprav so takšni, mi jih je bilo žal. Zato sem jim mojo potegavščino lepo razložil.

Pa nikar ne misli, da sem jezen nanje. Samo malo so me razočarali, je še rekel moj sopotnik, ko je stopal iz avtobusa. **N. T.**

ČE

vežete hranilno vlogo ali devizni račun pri naši banki nad eno leto, ste vključeni v naša redna nagradna žrebanja — vsakih 2000 din prinaša po eno žrebno številko

KB
LJUBLJANA

1500 NAGRAD V LETU '70
KREDITNA BANKA IN HRANILNICA LJUBLJANA

Minuli petek, 20. marca, popoldan je podjetje Lesna Industrija Kranj v hotelu Grad Hrib v Preddvoru pripravilo slovesnost, na kateri so devetnajstim zaslužnim delavcem in uslužbencem z dvajset- ali večletnim delovnim stažem podelili dragocene ročne ure doxa. Nagrajeni so bili: Jože Ekar, Vinko Gallič, Franc Delavec, Franc Kozelj, Alojz Regberder, Feliks Robnik, Rudi Sajovic, Francka Tičar, Anica Saje, Milena Orehovec, Jože Toporiš, Albin Regberger, Mihela Regberger, Marjan Bučar, in upokojenci Pavla Arh, Vinko Toporiš, Alojz Boc, Anton Strniša ter Rudi Tičar. (-lg) — Foto: F. Perdan

Organizirana pomoč delovnim invalidom v Trziču

V Trziču je bil ustanovljen pododbor medobčinskega društva delovnih invalidov sicer že v septembru lani, vendar pa je bila dejavnost od-

bora minimalna predvsem zato, ker niso imeli svojih prostorov. Pred kratkim pa so dobili na razpolago oziroma v souporabo del prostorov

občinske organizacije ZB v Trziču. Upajo, da bo sedaj delo steklo. S podobnimi problemi se ubadajo tudi ostali pododbori društva na Gorenjskem.

Med sedanjimi nalogami društva delovnih invalidov, ki vključuje poleg delovnih tudi vse ostale telesne invalide, je ustanovitev aktivov v delovnih organizacijah. To nalogo so prevzeli izvršni odbori sindikatov, ki naj bi do konca aprila sklicali sestanke delovnih aktivov po delovnih organizacijah, na katerih bi izvolili tudi odbore. Ti odbori naj bi neposredno skrbeli za svoje člane v delovnih organizacijah.

Pododbor društva delovnih invalidov v Trziču prav sedaj, tako kot tudi drugi pod-

odbori na Gorenjskem, sestavlja sezname vseh invalidov. Težava je v tem, da taki seznam ne obstajajo, zato je treba invalide o ustanovitvi društva obveščati prek javnih informativnih sredstev ali pa celo posamezno. Društvo bo predvsem skušalo članom pomagati z nasveti, napotki pri uveljavljanju njihovih pravic, ki so jim priznane, razen tega pa jim bo v stiski priskočilo na pomoč tudi z denarjem.

Pododbor društva delovnih invalidov občine Trzič bo začel delati v novih prostorih prvič v četrtek, 26. marca, od 16. do 18. ure. V tem času lahko člani dobe vse informacije.

L. M.

TRZIČ

Odbor za proslavo 650-letnice obstoja Trziča bo predlagal občinski skupščini, naj ob tej priložnosti izda plaketo mesta Trzič. Priznanje bi podelili najprizadevnejšim občanom, ki imajo zasluge za razvoj mesta tako na gospodarskem, kulturnem in drugih področjih. Plaketa, ki bi jo letos podelili prvič, bi postala vsakoletno priznanje prizadevnim občanom mesta Trzič.

L. M.

V Križah je bil konec prejšnjega tedna sestanek krajevnih organizacij SZDL. Govorili so o delu krajevnih organizacij v zadnji mandatni dobi, izvolili pa so tudi nov odbor krajevnih organizacij ter člane občinske konference SZDL. Na sestanku so tudi razpravljali o pripravah za gradnjo nove šole v Križah.

L. M.

Na desetem jubilejnim sejmu novosti Centra za sodobno oblačenje v Beogradu so najboljšim proizvajalcem trikotazne konfekcije in obutve podelili po tri diplome. Prvo nagrado posebne strokovne žirije je dobila tržiška tovarna Peko za kolekcijo ženskih čevljev. Nagrado je dobil tudi moški čevljev goljat, za katerega je tovarna Peko dobila zlato košuto na beograjskem sejmu mode 1969.

M. K.

Na 11. zasedanju delavskega sveta tovarne Peko v Trziču so potrdili zaključni račun za leto 1969. Lani so v tovarni izdelali nekaj manj kot 2 milijona parov čevljev ali 18 odstotkov več kot leto prej. Vrednost izvoza na zahodno tržišče je bila večja kar za 133 odstotkov, dohodek podjetja pa je bil večji za dobrih 22 odstotkov. Na seji delavskega sveta so se zavzeli za ostre ukrepe proti naraščanju cen materiala za izdelavo obutve.

Delavski svet je potrdil predlog statuta, ki je prilagojen spremembam 15. ustavnega in 13. republiškega amandmaja. Med novostmi v novem tovarniškem statutu je tudi, da se vodje sektorjev preimenujejo v direktorje sektorjev.

Delavski svet je tudi potrdil povečanje zneska za občinske komunalne investicije od 13 na 17 milijonov starih din.

M. K.

V petek se bo v Trziču začel dvodnevni seminar za vodstva krajevnih organizacij ZK in stalnih aktivov. Na seminarju bodo obravnavali več zanimivih tem: uresničevanje resolucije prve republiške konference ZKS, program dela občinske konference ZK Trzič, o SZDL danes ter metode političnega dela. Med predavatelji na seminarju bodo tudi Milan Kučan, član sekretariata CK ZKS, Miro Gošnik, član IO republiške konference SZDL ter drugi.

L. M.

Treba je zaostri odgovornost članstva ZK

Na drugi redni seji komiteja občinske konference ZK v Trziču so obravnavali osnutek programa dela občinske konference. Člani komiteja so program s posameznimi pripombami dopolnili, tako da predstavlja osnutek programa osnovne naloge in probleme, s katerimi naj bi se ukvarjalo članstvo pri bodočem delu. Na seji pa so poudarili, da pa bi bilo za bodoče delo v okviru programa ZK ter konkretnih stališč prve republiške konference ZKS, potrebno zaostri partijsko odgovornost. Le tako bi tržiški komunisti lah-

ko uspešno uresničili sprejete obveznosti. Poudarili so, da je dolžnost vsakega komuniste, posebno pa še na odgovornejših mestih, da se dosledno trudi za nadaljnji razvoj samoupravnega sistema pri nas, ne nazadnje tudi tako, da se trudi za dvig izobrazbenega nivoja občanov. Le na tej osnovi bo možno kar najširše vključevanje delovnih ljudi v samoupravljanje.

Na seji komiteja so razpravljali tudi o izključitvah predvsem tistih članov, ki ne plačujejo članarine.

Ponovna ustanovitev počitniške zveze

Prejšnji teden je bil na Jesenicah sestanek predstavnikov jeseniških osnovnih in srednjih šol, na katerem so se pogovarjali o ponovni ustanovitvi oziroma obnovitvi počitniške zveze v jeseniški občini.

Počitniška zveza je bila pred dobrimi petimi leti med najbolj množičnimi organizacijami v občini, saj je takrat štela okoli 400 članov. Nekaj let je predvsem po zaslugi nekaterih prizadevnih posameznikov odlično delovala. Svoje predstavnike in odbore pa je imela le po posameznih šolah, železarska in druga delavska mladina jeseniške občine se vanjo še ni vključevala. Šele pozneje je nekoliko razširila svojo dejavnost tudi med delavsko mladino in jo uspela vključiti v svoje vrste. Toda zaradi pomanjkanja vodstvenega kadra in njegovga nenehnega menjavanja, saj so mnogi zapuščali šole in nadaljevali šolanje v Ljubljani, je delo počitniške zveze pred leti popolnoma zamrlo.

Na nedavnem sestanku, ki ga je vodil dolgoletni predsednik, profesor jeseniške gimnazije tovariš Vengust, so z zadovoljstvom ugotovili, da so pravzaprav učenci in dijaki šol dali pobudo za ta ustanovni sestanek. Predstavniki tehnične šole, poklicne šole, gimnazije in drugi so menili, da zaradi takega zanimanja obstajajo realne možnosti za obnovitev organizacije.

Mladina, ki je sama želela ponovno delovanje počitniške zveze, bo ustanavljala po šolah posamezne družine, v katere se bodo vključevali učenci in dijaki.

Udeleženci sestanka so menili, da je tokrat treba pritegniti k sodelovanju tudi delavsko mladino, saj so tudi njihovi predstavniki dejali, da v železarni in posameznih večjih podjetjih z vključevanjem novih članov ne bo težav. V manjših podjetjih in tam, kjer za ustanovitev družine ne bi bilo dovolj interesentov, pa bi izvolili referenta za mladinski turizem. Sklenili so tudi, da mora novoizvoljeni odbor še do začetka letošnje sezone pripraviti program in organizirati sestanek, na katerem bi sodelovalo kar največ predstavnikov krajevnih, šolskih in drugih odborov počitniške zveze. Ta sestanek naj bi bil po premoru štirih let tudi prvi občini zbor počitniške zveze na Jesenicah.

D. Sedej

Kmetijski in živinorejski sejem v Veroni

Letošnji 23. kmetijski in živinorejski sejem v Veroni od 15. do 25. marca je privabil številne obiskovalce in poslovne ljudi ne samo iz Italije, ampak tudi iz drugih držav. Med obiskovalci jih je bilo že prve dni mnogo iz Jugoslavije.

V paviljonu številka 23 je razstajala skupaj s Perujem, Argentino, Poljsko in drugimi državami tudi Jugoslavija. Zastopali so jo Zmaj iz Zemuna (z dvema površino izdelanim kultivatorjema), Tomos s črpalkami in Jugoslavija Product, ki je razstavljal suhe slive, jabolka, grozdje, krompir, paradižnik, kurozo, papriko, korenje, čebulo, alvo, ratiuk in konzerve — skratka vse, kar iz Italije v zadnjem času uvažamo, ali pa ne bo vzbudilo zanimanja italijanskih kupcev (npr. neokusno embalaran ratiuk). O mesu in mesnih izdelkih, živilih, mlečnih izdelkih ali večjih strojih ni sledu. Vse razstavljeno blago po izboru je dajalo vtis, da pridelujemo samo tisto, kar raste v južnih predelih Jugoslavije in da sploh ne prodajamo večjih količin mesa in mesnih izdelkov v Italijo, posebno iz Slovenije. Razen Tomosa sploh ni zastopano nobeno sloven-

ske izvozno ali kakršnokoli drugo podjetje.

Ko sem stal ob jugoslovan- skih pridelkih in poslušal kritiko primorskih kmetov iz okolice Trsta, me je postalo sram. Ze zaradi teh in njihove nacionalne zavesti, bi morala vsaj Slovenija pokazati več in bolj prikupno. Posamezna večja podjetja zahodnih držav (ki niso kmetijske) — npr.: Ford, Alfa-Laval, OM, Fiat itd — so na sejnu zasedla desetkrat do dvajsetkrat več prostora kot Jugoslavija, ki jo štejejo še vedno za pretežno agrarno državo. Zopet zamujena priložnost, kakršnih je bilo že nešteto v zvezli z veleseljmi.

Zelo prikupen primer paviljona, po katerem bi se lahko zgedovali, je bil holandski. Zelo uspešno so prikazali vse — od Keukenhofa in cvetja, prek perutnine, do plemenske živine, sirov in čokolade. Cvetiče hiacinte, razne čebulice in čokolado so uspešno tudi prodajali številnim obiskovalcem. (Le kdo bi se v našem paviljonu ukvarjal s tem?). Lahko bi zaključil po domače — »Urca zamujena, ne vrne se nobena« — taka šola pa lahko tudi veliko stane.

J. Krek

Kmetijski nasveti

Prednost gnojevke

Tako rekoč vsak kmetijec, ki je kdaj obiskal Svico, ve povedati veliko hvale o uporabi tekočega gnoja, ki je v tej deželi pripomogel do izrednega napredka živinoreje. Slovenija tudi sega v alpsko območje in ima podobne razmere, zato se bo uporaba tekočega gnoja gotovo sčasoma razširila tudi pri nas, zlasti v hribovskih krajih, kjer primanjkuje stelje in kjer je želeno, da bi pridelovanje žit še bolj zmanjšali.

● Tekoči gnoj, gnojevka, je zmes živalskega blata in seči, ki nastane tako, da na kratkih stojščih blati žival v poseben kanal pod rešetko, ne da bi ji nastilljall. Take hleve poznamo že tudi pri nas in lastniki so prav zadovoljni z njimi. Gnojenje z gnojevko zahteva torej drugačno ureditev hleva, drugačen prevoz (zelo je primeren »razvoz« gnojevke po cevih), pa tudi drugačno rabo travinja.

Prednost gnojevke je v tem, da ima bolj ugodno razmerje hranilnih snovi: dušika, fosforja in kalija, kot ga imata gnoj ali gnojnica vsak zase. V gnojevki je tudi kombinacija hitro in počasi delujočega dušika, ki omogoča enakomernjšo preskrbo rastline s tem hranilom. Nemajhna prednost je tudi ta, da lahko z gnojevko gnojimo takoj, ko je jama polna, ker ni treba čakati na zorenje. To omogoča, da je lahko jama manjša in s tem tudi manjši stroški gradnje. Z gnojevko je koristno gnojiti celo pozimi, ko je še sneg na poljih in travnikih.

● Če gnojimo travnat svet, moramo vedeti, da je treba enakomerno pognojiti vse površine, ki hranijo živali v hlevu. Pretirano gnojenje bližnjih travnikov lahko povzroči poškodbu rastlin, pa tudi plevel se preveč razrašča, kot je značilno za ocedne poti ob naših neurejenih hlevih. Povedati velja, da intenzivno gnojenje z gnojevko zahteva tudi intenzivno rabo travnatega sveta, za kar je najboljša čredinska paša, pri kateri se menjata kravji gobec in kosa.

● Gnojevke pa ne uporabljamo samo za travnike in pašnike, temveč tudi za njive. Če je delo mehanizirano, je gnojenje z gnojevko cenejše, ob tem pa odpade drago pridobivanje stelje, zbiranje in prevoz slame s polja. Ob žetvi kombajn zreže slamo in jo pusti na njivi, nanjo pa navozimo gnojevke in podorjemo.

ni. M. L.

Delavska univerza
TOMO BREJC Kranj
prične z začetnim

šiviljskim tečajem

v ponedeljek, 30. marca, ob 15. uri v prostorih delavskega doma, vhod 4 (nasproti avtobusne postaje). Prijavite se lahko na začetku tečaja.

PODJETJE VARNOST Izpostava Kranj

razpisuje
več prostih mest

vratarjev — čuvajev

Pismene ponudbe s potrdilom o nekaznovanju je treba dostaviti Izpostavi Kranj, Koroška 17

SLAŠČICARNA —
KAVARNA KRANJ

razpisuje
naslednja
prosta delovna mesta

1. VODJA SLAŠČICARSKE DELAVNICE

2. 3 SERVIRKE ZA POSLOVALNICO V TRZICU

Pogoji:

Pod 1. VK ali KV slaščičar

2. KV ali PK servirka

Prijave je treba poslati na naslov: Slaščičarna — Kavarna Kranj, Tavčarjeva 17

Izkoristite ugoden popust!

Potrošniki, ali že veste, da je v marcu popust na ceno

Količine premoga so omejene, zato ne odlašajte na zadnje dni, ker popust lahko zamudite.

Za premog, naročen konec marca, popust ni več zanesljiv.

premoga VELENJE

NAROČILO ODDAJTE TAKOJ, da boste premog po nižji ceni tudi dobili.

Veleželeznina Merkur
P. E. KURIVO KRANJ

Gorenjesavska c. 4
telefon 21-192

JELOVICA

ZAKAJ

OKNA VRATA „JELOVICA“?

Železo in anemija pujskov

Železo je sestavni del hemoglobina — krvnega barvila, mnogobina (mišični hemoglobin) in nekaterih važnih encimov. Hemoglobin je v rdečih krvnih telesih in ko leta prehajajo skozi pljučne kapilare, veže kisik, moč te vezave pa je odvisna od železa. Pomanjkanje železa moti normalno izgradnjo hemoglobina in rdečih krvničk, kar se kaže v slabokrvnosti — anemiji. Bolezen je zelo pogosta pri pujskih, kar je tudi razumljivo, saj v mleku svinj skoraj ni železa. Zaprta sistem reje pujskov pa je drugi razlog, ki vodi pogosto v anemijo teh živali. Novorojeni organizem ima sicer določeno rezervo železa, vendar pa jo nagla rast pujskov hitro izčrpa. Pri intenzivni reji tudi dodajanje železovih pripravkov v hrano ne more povsem odkloniti znamenj anemije pri pujskih, pač pa je v tem primeru organizmu potrebna udarna doza železa v obliki injekcije. V ta namen je bilo preizkušeno precej preparatov, vendar pa imajo nekateri to neugodno lastnost, da zapuščajo še dva do tri mesece rjaste sledove v mišici, na mestu, kjer so bili vbrizgani. Po večletnih preizkusih se je izkazal kot zelo primeren preparat Myofer (R) 100, ki se izvrstno resorbira in ne zapušča sledov. Myofer (R) 100 je priporočljivo vbrizgavati pujskom tretji dan po porodu, 2 ml (= 200 mg železa) v mišico. Pri intenzivno rastočih živalih, če se morda pokažejo znamenja anemije (pri belih prašičih lahko opazna bledost kože, ki je najbolj očitna na uhljih in rilcu), je dobro postopek ponoviti v tretjem tednu po rojstvu.

Z injekcijami železa se doseže tudi pospešena rast, kar ugodno vpliva na ekonomičnost reje prašičev. Pri manj intenzivni reji odklanja anemijo pujskov tudi železo v hrani, ki se resorbira v sprednjem delu tankega črevesa. Vsekakor pa v nobenem boku s pujski ne sme manjkati prsil, če že ne uporabljamo mineralne mešanice z železom. Misliiti je treba tudi na izpust živali v tekalšču.

Zanimivo je, da ima divji prašič v primerjavi z domačim bistveno višjo vrednost hemoglobina in s tem boljše prenosno zmogljivost kisika, ter anemija zanj ni kočljivo vprašanje.

dr. Bavdek S.

Les in železo

Je že tako, da nas bo leto 1970 obdarilo z vrsto razstav, ob katerih bomo hote ali ne hote vedno znova iskali tisti že tolikokrat iskani naziv, ki naj bi zadel v jedro likovne tvornosti tistih prizadevnih samoukov, slikarjev in kiparjev, za katere smo prav zadnji čas našli posrečen in vse

dopolnjujoč izraz: samorastnik. Sicer ga niso našli kritiki, nadeli so si ga sami in moramo jim priznati, zadeli so pravo, kajti s tem imenom se nikakor ne opredeljujejo slogovno in stilno, kar nas je pri prejšnjih nazivih tudi vedno motilo.

Poleg Petra Jovanoviča, ki ga obiskovalci kranjskih galerij prav dobro poznajo, imamo tokrat priložnost spoznati delo dveh štajerskih samorastnikov kiparjev, kar je redkejša priložnost, saj je znano, da je slikarjev veliko več. Janko Dolenc, ki razstavlja v Galeriji Prešernove hiše in Alojz Jerčič, ki razstavlja v kletnih prostorih galerije, to sta kiparja samorastnika, ki vsak na svoj način in v drugačnem gradivu izpovedujeta svoj likovni nazor s skupnim imenovalcem: izpoved o človeku. Dolenc preliva svojo izpoved v leseno figuraliko, ki je daleč stran od ljudskih elementov, zlasti od debelušnih in zaobljenih deklin, daleč stran pa je tudi od čudovito nežnih, urejenih in arhitektonsko elegantnih plastik. Dolenc je zatesal s svojo sekuro in dletom neke vmes, morda prav tam, kjer je lahko pokazal neko ranjeno, z bolečino obdarjeno bitje z imenom človek. Topa in kar zagrizena bolečina veje iz teh človeških postav, ki so obdelane, prav lahko bi rekli, z neko lirčno obsekanostjo. V tem je podoben Jarmu iz Kočevja in mikavno je dejstvo, da tako samorastnik kot šolan kipar dedujeta rodovno nasledstvo od očetov podobarjev, ki sta tesala v svojih delavnicaх lesene Kristuse, pa jim morda prav zaradi obrtniškega načina dela ni in ni hotela preliti obraze topa bolečina, ampak je vedno ostala le groteskna spačenost. Potomcem pa se dogaja ravno obratno in Dolenc lahko še tako obrača svoje dleto, obrzi njegovih figur ostajajo potopljeni v topo bolečino z izrazom, ki je soroden plastikam na čerkvenih portalih velikih katedral.

Ne bi mogli trditi, da je Jerčičevo delo povsem drugačno, toda tvarina, ki jo uporablja je predvsem druga. Topljeno železo, solze, ki nastajajo pri varjenju njegovih železnih plastik, dajejo videz mehko. Pa še nekaj ločuje Jerčiča in Dolenca: Jerčič upodablja delo, človeka pri delu na povsem opisni način. Pripoveduje nam o tem delu kot delavec o svojem delu in o delu drugih. Zato tudi njegovi likovni izdelki niso izpovedni, ampak pripovedni, diha okolje, ki je avtorju znano in morda je prav zaradi tega, ker misli in veruje, da je vse tako, kakor je, tudi bliže naivnemu pristopu do obravnavane snovi in njenemu podajanju.

Je pa ena stvar, ki druzi oba razstavljalca, da sta svobodna, brez likovnih predsodkov in prav ta svoboda je neiztrgljivi del njune prirodne ljubezni do ustvarjanja. Dolenc — jo izpoveduje in Jerčič pripoveduje, prvi v lesu in drugi v železu.

A. Pavlovec

Literarni klub v Kranju prireja danes zvečer ob 17. uri pogovorni večer s pisateljem Rudljem Sellgom, nagajencem Prešernovega sklada za roman Triptih Agate Schwarzkobler. Pogovor bo v viteški dvorani Mestnega muzeja in ga bo vodil pisatelj in publicist Dimitrij Rupel.

Najuspešnejša šola

V prvem polletju tekočega šolskega leta je kolektiv osnovne šole Simon Jenko v Kranju imel najboljše učne uspehe med vsemj sorodnimi zavodi in občine. S pozitivnimi uspehi je izdelalo v celoti 82,3 odstotka učencev oziroma 90,2 odstotka učencev nižjih in 73,5 odstotka učenc-

ev višjih razredov. To je pohvalno za ta šolski kolektiv zlasti ob ugotovitvi, da stiska in zastarela ureditev prostorov, zasilni kabinetni pouk in druge težave ne dajejo ugodnih možnosti učenja tako kot je na nekaterih novih šolah.

K. M.

Pred gradnjo šol in vrtcev v kranjski občini

Kvalitetnejši pouk

Po vojni je bilo v kranjski občini zgrajenih 11 osnovnih šol, katerih vrednost predstavlja 31,651 milijona dinarjev. To so precejšnji napori za vzgojo in izobraževanje. Saj če odštejemo nekatere stoletne šole v občini, potem se v teh šolah že sedaj šola precej mladih.

Uresničitev predloženega programa o gradnji 15 šolskih oziroma vzgojno-varstvenih objektov pa bi pomenila ogromen razvojni korak na tem področju. Pri tem namreč ne gre zgolj za povečanje šolskih prostorov in razširitev mreže vzgojnega varstva, marveč tudi za kvalitetnejši pouk, za kvalitetnejšo vzgojo. Spomnimo se samo, da bi sredstva za gradnjo teh objektov zbrana po prvi in tretji varianti (za katero bi se pač odločili) omogočila tudi opremo in tehnične izboljšave za vse šole. Ali z drugimi besedami: vse šole v občini bi bile po končani gradnji tehnično in kabinetsko sodobno opremljene. In če k temu dodamo vrsto novih vzgojnih kadrov, ki bi jih potrebovali po dograditvi vseh objektov, potem lahko ugotovimo, da bi bila ob boljših prostorskih in materialnih pogojih (glede opremljenosti šol in vrtcev) tudi pouk in vzgoja kvalitetnejša. To pa bi omogočilo, da bi bili tudi učni uspehi v osnovnih šolah boljši.

Kaj pa šole druge stopnje? To vprašanje se je ponekod v dosedanjih razpravah že pojavilo. Znano je namreč, da tudi prostori nekaterih srednjih šol v občini niso najboljši in da so tudi na tem področju potrebe precejšnje. Predsednik koordinacijskega odbora Martin Košir pravi, da se bo tudi tega vprašanja treba v prihodnje lotiti. Vendar pa je pri tem treba upoštevati, da srednje oziroma šole druge stopnje niso zgolj vprašanje ali problem občine. Tu bo potrebno sodelovanje tudi nekaterih republiških ustanov in delovnih organizacij.

A. Zalar

Diletantstvo in gledališče

Spominjam se, da sem doslej že nekajkrat pisal o gledališkem amaterizmu. Spominjam se misli, ki sem jih zapisal pred leti.

Skromnost obsega teh sestavkov mi ne omogoča, da bi izpisal še vse tisto, kar sodi k temu samosvojemu področju gledališke dejavnosti.

Do kod sega amaterizem in kje se pričinja profesionalna gledališka dejavnost? Dvomim, da bi bilo moč postaviti trdno mejo.

Postavimo si nasproti gledališki predstavi; v profesionalnem gledališču in v amaterskem gledališču. Kakšen razloček ju razmejuje. Nikakršen! Tako prva, kot tudi druga predstava se dogajata v sodelovanju z gledalci. In med temi ni nikakršnih razlik.

Produkt gledališke predstave, pa se lahko razlikuje. Nemara gledajo gledalci raje predstavo poklicnega gledališča kot predstavo amaterskega gledališča. Res pa je tudi, da se dogaja obratno. Da imajo amaterske gledališke predstave včasih večji obisk gledalcev. Ta podatek ni nepotreben! Nasprotno, kadar se amaterskemu gledališču ansamblu zgodi kaj takega, je vreden vsega razmisleka in pozornosti.

Težko je izreči besedo diletantstvo. Mislim pa, da je možno zaobseči s to besedo predvsem neznanje, nezmožnost, preprosto naivnost, poenostavljeno izpovednost in ljubiteljsko preproščino.

In če zapišemo diletantstvo v zvezi z gledališkim amaterizmom, poleg mislim predvsem, da se predstava, ki se dogaja na diletantskem nivoju, ne vključuje v proces gledališča. Pa naj gre za Aristotelov ali kak drugačen model gledališča.

Gledališkega amaterizma, kot nekakšne družbene zabave amaterskega gledališkega ansambla ne zavračam. Tudi ljubiteljsva ne zanikam. Nasprotno! Zavedati se je treba, da je ta imel svojčas močno narodnobudiljsko moč.

Kakor hitro pa preide produkt takega gledališkega ansambla mejo diletantstva, veljajo za takšen produkt kriteriji, ki sodijo k zavednemu gledališkemu oblikovanju.

Torej amaterskih in poklicnih gledaliških predstav ni. Gledališče je eno samo. Diletantstvo, zabava, ljubiteljsvo pa ni gledališče in je zunaj njegovega celostnega komunikativnega območja.

Pričujoči zapis sem sklenil zapisati predvsem zaradi tega, ker je pretekli teden zapis o »Dvojčiki« v Prešernovem gledališču naletel na vrsto različnih, nasprotujočih si in ogorčenih mnenj.

B. Sprajc

Pevci na Javorniku

V nedeljo, 22. marca, zvečer je bil v dvorani delavskega doma Julke in Albina Pičnik na Javorniku prvi celovečerni koncert pevskega zbora z Jesenic, ki ga vodi profesor Milkc Skoberne. Program je obsegal 22 pesmi, ki so jih izmenično zape-

li ženski, moški in mešani zbor. Dobro obiskani koncert je bil obenem spomin na dolgoletnega pevovodjo in glasbenega učitelja Poldeta Mejača, ki je umrl pred dvema letoma.

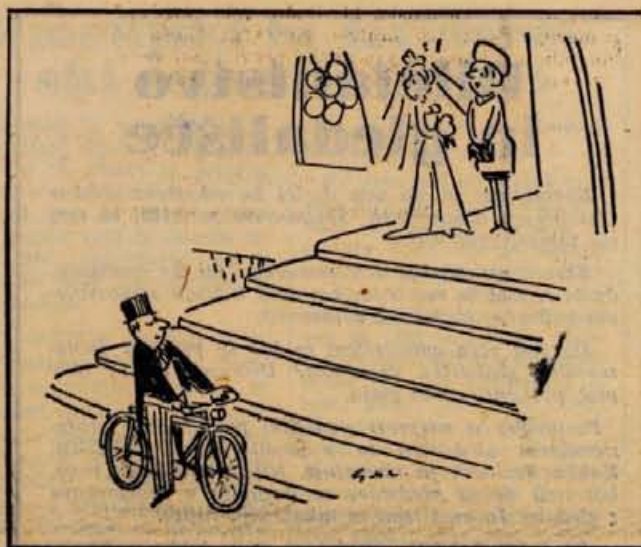
-jk

Francoska TV snema na Bledu

Ekipe francoske televizije snema na Jesenicah in okolici Bleda televizijski serijski film v barvah Moj sin. Scenarij sta po resničnem dogodku napisala M. Andrigux in F. Martin. Glavni vlogi očeta in sina igrata Henry in Martin Serre, ki sta to tudi v resnici. Film pripoveduje o očetu, ki išče svojega sina. Zgodba se dogaja v Franciji, Italiji, Nem-

čiji in pri nas. Film skuša biti avtentičen, zato bodo tudi tisti del zgodbe, ki se je pred petimi leti dogajala v Sloveniji, pri nas tudi posneli. Televizijska snemalna ekipa, ki se bo pri nas mudila približno teden dni, zatrjuje, da je presenečena nad gostoljubnostjo in vsestransko pomočjo, ki jo je deležna pri snemanju.

M. Kunšič

Semafori za slepe

V španskem mestu Allicantu so uvedli posebne semafore, ki pomagajo slepim. Na križiščih so namreč poleg semaforških svetil namestili tudi zvočnike. Ko se prižge zelena luč, se obenem zasliši tudi melodija, ki jo je lahko spoznati. Podobne semafore za slepe nameravajo uvesti tudi v nekaterih drugih španskih mestih.

Demografska kronika

Demografski letopis združenih narodov kaže, da se je v letih 1958—1969 skoraj v vseh državah zmanjšalo število ločitev. Izjeme v tem so le Kanada, Avstralija, Nova Zelandija in nekatere države vzhodne Evrope.

V letih 1963—1968 se je število prebivalcev našega planeta povečalo vsak dan za 180.000. Julija 1968 je na zemlji živelo 3 milijarde 483 milijonov ljudi, od tega polovica v Aziji. Kitajska je imela tega leta 730 milijonov ljudi, vsako leto pa se število Kitajcev poveča za 1,4 odstotka.

Število prebivalstva na svetu pa se vsako leto poveča za 1,9 odstotka. Demografi napovedujejo, da bo leta 2000 to naraščanje prebivalstva še hitrejšo. Največje mesto na svetu je še vedno Tokio, ki ima 8,960.000 prebivalcev, sledijo New York, Sanghaj in Moskva.

Petina hrane propade

Zaradi slabega skladiščenja propade na svetu 15 do 20 odstotkov hrane. O tem je zbirala podatke organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo. Številke so tako velike, da bodo o tem problemu razpravljali na svetovnem kongresu o prehrani, ki bo junija v Haagu. Na dnevnem redu kongresa bodo tudi sredstva proti mrčesu in umetna gnojila. Po mnenju strokovnjakov moramo ta sredstva za boljši pridelek v kmetijstvu uporabljati, čeprav rušijo ravnotežje v naravi. Uporabljati jih je treba že zaradi lakote na svetu.

Delovna sposobnost starejših

Na veliki ameriški pošti so preizkušali večje število sodelavcev in so prišli do zanimivih ugotovitev. Starejši ljudje imajo veliko manj nezdov pri delu kot mlajši, so bolj zanesljivi, potrebujejo manj uvajanja v delo in kontrole pri delu. Razen tega je njihovo delo bolj natančno, znajo bolje presojati, redkeje menjajo delovna mesta, so bolj strpni v medsebojnih odnosih. Učijo se sicer drugače, vendar prav tako uspešno kot mladi in si tudi več zapomnijo. Pri pisarniškem delu njihova storilnost do 60. leta starosti nič ali skoraj nič ne upade, do 65. leta pa le neznatno.

Most čez Bospor

Pred dnevi se je na azijski strani Bospora pri Carigradu začela gradnja mostu čez to morsko ožino. Most, ki bo povezoval Evropo in Azijo, bo dolg 1560 metrov in bo najdaljši viseči most v Evropi. Gradnja bo veljala okoli 32 milijonov dolarjev. Most bo velikega pomena za izredno naraščajoči mednarodni turistični promet.

KRVOSES 40

Ko sem to odklonila, je zahteval, naj se podpisem na hrbtino stran, da bi lahko izključila podtaknitev drugih odtisov.

Hamilton Burger se je spet začel muzati: »In kaj sem nato še storil?« — »Nato ste se podpisali še vi in zapisali poleg še datum.«

»Prosim, visoko sodišče,« je dejal Hamilton Burger, »da deklarira te odtise kot dokazni material za državno tožilstvo!«

»Trenutek!« je dejal Mason. »Vaša milost, po mojem mnenju imam sedaj pravico z izpraševanjem priče preizkusiti, če je dokazni material pravi!«

»Prosim, prosim,« je dejal Hamilton Burger. »Če želite, zaradi mene, lahko začnete z navzkrižnim spraševanjem!«

»Predlog gospoda branilca je sprejet,« je dejal sodnik Strouse.

»Gospodična Griffin, pravite, da ste popolnoma gotovo identificirali omenjene prstne odtise sinoči?«

»Da.«

»V moji pisarni?«

»Da.«

»Ste bili tačas precej razburjeni?«

»No, da — res je, da sem bila nekoliko razburjena, vendar to ni bilo tako hudo, da bi ne bila zmožna primerjati prstnih odtisov.«

»Ste preskusili vse štiri prstne odtise?«

»Da!«

»In vsi štiri izhajajo od Mrs. Bedfordove?«

»Da.«

Bedford je potegnil Masona za rokav. »Slišite, Mr. Mason,« je zašepetal, ne smete je...«

Mason se je otreseel klenotove roke. »Molčite vendar!« Vstal je in se približal prostoru za priče. »Kolikor vem, ste se informirali tudi glede klasifikacije prstnih odtisov, kajne?«

»Da.«

»Torej veste, kako se to stori.«

»Da, to mi je natanko znano!«

»Dal vam bom rad povečevalno steklo, s katerim si, prosim, ogledajte nekaj prstnih odtisov!«

Iz žepa je potegnil močno povečevalno steklo in se obrnil na asistenta protokola. »Prosim, izberite nekaj prstnih odtisov, ki so bili deklarirani kot dokazni material! Toda mene ne zanimajo prstni odtisi obtoženca, ki so bili najdeni v vozu in motelu. Nasprotno! Imel bi rad nekaj tistih odtisov, ki so bili sicer tudi najdeni v vozu in motelu, katerih izvor pa še ni do kraja ugotovljen.«

»Dobro!« je dejal asistent protokola in izročil Masonu nekaj kartonov.

»Prosim, pazite sedaj na dokazilo 28 gospoda državnega tožilca,« je dejal Mason Elzi Griffin. »To je eden izmed prstnih odtisov, ki so

bili najdeni na kraju umora. Pozivam vas, ogledajte si ta prstni odtis in preskusite ga, ali je identičen z enim izmed tistih, ki ste jih izročili vi na kartončkih št. 14, 16, 9 ali 12?«

Elza Griffin je preiskavala odtis s povečevalnim steklom in zmajala z glavo. »Ne, enakost je izključena! Ti odtisi izhajajo izključno od Mrs. Bedfordove. Tisti odtisi pa, ki so bili deklarirani kot dokazni material, izhajajo od neke še neznanе osebe.«

»Toda, ali ne mislite, da bi bilo mogoče, da bi bila ta še neugotovljena oseba vendar Mrs. Bedfordova.«

»Ne, to je bila plavalaska. Sama sem jo videla.«

»Toda, saj ne veste za gotovo, če je ta plavalaska zapustila prstne odtise?«

»Ne, zagotovo tega ne vem.«

»Potem si, prosim, ogledjte ta odtis prav natančno!« Mason ji je ponudil prstni odtis, ki ga je Elza Griffin površno pogledala s povečevalnim steklom.

»Zdaj pa pazite na dokazilo 34 gospoda tožilca in primerjajte, prosim, oba odtisa med seboj.«

Elza Griffin je spet za trenutek pogledala skozi povečevalno steklo in dejala nato: »Ne, ta dva odtisa nista podobna drug drugemu.«

»Torej nista?«

»Ne, nista! Saj vam pravim, Mr. Mason, da so to odtisi Mrs. Bedfordove in to veste vi prav tako dobro kot jaz.«

Zdelo se je, da je Mason za hip osupnil. »Ogledoval je dokazne odtise, nato si je ogledal še kartončke, ki jih je imela Elza Griffin v roki.«

»Morda bi mi pojasnili,« je dejal končno, »kako ukrepate pri preiskovanju prstnih odtisov? Vzemimo na primer tegale tu na kartončku 16. Če se ne motim, ste ga posneli na spodnji strani steklenega gumba pri vratih, kajne?«

»Da.«

»Kaj je torej najvažnejša značilnost tega odtisa?«

»Končasto potekajoč lok.«

»Ah, končasto potekajoč lok torej? Ali bi mi tudi pokazal, prosim, kje poteka ta lok... Ah, hvala lepa! In tale prstni odtis tu, ki nosi signaturo, dokazni material tožilstva št. 37 — ali nima tudi on prav tako končasto potekajočega loka?«

Pogledala je na odtis in rekla potem: »Da.«

Če si ogledamo sedaj tale prstni odtis št. 16, o katerem izjavljate, da ste ga posneli z gumba pri vratih in šteje mo od končastega loka do naslednje razvejanosti. Je to... trenutek... ena, dve, tri, štiri, pet, šest, sedem linij.«

»Da, res je,« je dejala Elza Griffin.

»Zdaj pa štejmo pri dokaznem predmetu 37... tja, pogledjte... do razvejanosti je

natanko toliko linij in ta razvejanost poteka na isti način, ali je tako?«

»Dovolite mi, da pogledam!«

Preiskovala je odtis s povečevalnim steklom. »No, da... to bi bila ena enakovredna značilnost. Toda za dokaz identičnosti je potrebno več takih značilnosti.«

»Res je, prav imate! Pri samo eni enaki značilnosti bi lahko rekli, da je to samo slučaj.«

»Nikar se ne varajte, Mr. Mason! Gre namreč res za slučajnost,« je dejala ledeno.

»Torej, prav! Ogledjmo si vendar še enkrat natančno prstni odtis 16! Posneli ste ga z vratnega gumba. Ali najdete tu še kako izrazito značilnost?«

»Da, tu je zavoj na deseti liniji.«

»Trenutek... na deseti liniji... ah, da,« je dejal Mason. »Zdaj pa bomo pogledali na dokaznem predmetu 37, če ni tudi tam enakega zavoj!«

»To je nepotrebno! Tam takega zavoja prav gotovo ni!«

»Le počasi! Le počasi! Le nikar ne bodite prenagli, Miss Griffin! Zaslišani ste tu kot nekak strokovnjak. Prosim vas, bodite tako dobri in potrudite se ter natanko pogledjte! Preštetje linije in...!«

Elza Griffin se je nestrpno sklonila nad povečevalnim steklom.

»No! Ste morda našli še kako nadaljno podobnost?«

»Mislim... mislim... da sem! Nekdo je umel manipulirati s temi prstnimi odtisi!«

»Trenutek, prosim!« je vzkliknil Hamilton Burger. »Vaša milost, to je izredno tehtna ugotovitev priče!«

»Kdo pa naj bi manipuliral s temi prstnimi odtisi?« je vprašal Mason. »Odtis, na katere se priča sklicuje v svojem pričevanju, so bili v njenih rokah. Izjavila je, da so bili v njeni posesti že vso noč in poudarila, da jih ni dala iz rok, ker se je bala, da ne bi morda kdo manipuliral z njimi. Dalje je vsak kartonček podpisala s svojim imenom. Gospod tožilec je k temu podpisal še svoje ime in dodal datum. Povrhu tega so kartončki oštevilčeni. Oni drugi kartončki pa so dokazni material, ki jih je tožilstvo predložilo sodišču. Pravkar sem naprosil gospoda asistenta protokola, da mi jih je dal v roke. Opremljeni so s sodnijskim znamenjem za akte in s signaturo, ki jih označuje kot dokazni material.«

»To je čisto vseno!« je grmel Hamilton Burger. »Tu je posredi nekaka goljufija. Priča je to opazila in jaz tudi!«

»Mr. Burger,« je pojasnil sodnik Strouse, »vzdržite se, prosim tu v sodni dvorani takih obtožb, dokler ni zunje potrdila. Zamenjava odtisov je bila očitno nemogoča. Miss Griffin, ali ne bi hoteli...«

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)
IV. DEL

85

Tako je govoril Aldo Oberdorfer in postal v socialističnem gibanju mrtvo kolo...

Taki so ljudje, ki so zadnje čase zaskrbljeni zaradi splošnega položaja, ki jim uhaja iz rok. Zato pa so kobariški socialisti toliko bolj zadovoljni, a predvsem Stefi, ki ji je akcija uspela, obenem pa jo je doletela čast, da so jo sodrugi izvolili za svoje zastopnico na strankinem zboru, ki bo 21. septembra v Trstu.

To je za Stefi velika čast, pa tudi novo delo in dolžnosti. Celo Jakob, v Stefankinih očeh vse premlačen v gibanju, kakor bi kot bivši vojak v rdeči boljševojski vojski moral biti, je nanjo ponosen.

»Vražje sposobna ženska si. Ko bi imele ženske volilno pravico in bila lahko voljena, da te ljudje izvolijo za župana na prvih občinskih volitvah, če sploh še bodo kdaj za Slovence,« ji pravi malo pred Stefankinim odhodom na socialistični zbor v Trst.

»Le norčuj se,« ne jemlje Stefi resno bratovih besed.

»Ne norčujem se. Občudujem te. Toliko hvale kakor o tebi, pri nas še ni bilo slišati o kakem navadnem človeku. Posebno v Štivčevi vasi, kakor mi je pravil Rožičin Andrej, govore o tebi kot o kaki čudodelki.«

»Bolje bi bilo, ko bi govorili o potrebi solidarnosti med delavci in kmeti. Ta solidarnost je rešila vas, ne pa jaz,« hoče Stefi ostati skromna.

»Toda pobudo za to solidarnost si dala ti.«

»Ne samo jaz. Tudi Ferdo in drugi. Potem Srebrnič, italijanski sodrugi,« našteva Stefi celo vrsto ljudi, ki so se bili zavzeli za pomoč oropanih slovenski vasi pod Krnom.

»Vseeno! Ti si se prva spomnila. Le kako ti je prišlo na misel?«

»Kako naj vem? Samo od sebe,« je Stefi že zdavnaj potlačila v podzavest neprijetno misel, da si je to delo naprtila samo zato, da bi bila čim manj doma in čimbolj varna pred Slavkovimi vprašanji o Francu. Sicer pa od tedaj, ko je dobrodelno pobudo sprožila v vseželo naberanje prispevkov, ni mislila ne nase, ne na Slavka, ne na moža, o katerem še vedno ne ve in noče vedeti ali je živ ali mrtev, in celo na Frica ne, saj v vsem tem času ni niti enkrat segla po njegovih pismih in pesmih, po edini utehi, ki jo je kot ženska še imela, niti ni hrepnela po njegovih novih pismih kakor prejšnje mesece, ko se je čutila sama in marsikdaj tako nesrečna, da bi najraje pustila vse skupaj in se odpeljala naravnost v še vedno nemirno Nemčijo, v Berlin, k njemu, ki je tako potrpežljivo čakal in ki še vedno čaka, da mu bo pisala, da je sama, da se mož ni vrnil, ker je ali padel ali v ujetništvu umrl, izginil brez sledu, in da je zdaj svobodna in prosta, da lahko postane njegova, samo njegova, njegova za vselej.

Taka je bila še pred tedni. Te tedne pa je drugačna. Izgublja se v koristnem delu za splošen človeški blagor in pri tem delu ni prostora za samoto in žalost.

To bi Stefi rada povedala bratu Jakobu in vsem. A molči. Ne samo zato, ker jo je sram, da bi pred ljudmi razkrivala svoja skrita čustva, marveč predvsem zato, ker se ji mudi v Kobarid na zadnji predzborovski sestanek. Tudi Jakob jo spremlja, čeprav meni, da je predzborovski sestanek nepotreben.

»Sodrugi se ne protivijo združitvi z italijanskimi socialisti,« ji govori med potjo. »Stvari so ljudem jasne. Edina stranka, ki priznava Slovence in jim ne odreka pravice do samodoločbe in svobodnega življenja, je socialistična stranka. Vse druge italijanske stranke pa o kaki slovenski pravici do združitve svojega naroda nočejo slišati ničesar. Zanje Slovencev v naših krajih sploh ni, kakor po njihovem ni Nemcev na Južnem Tirolskem, saj jih noče priznati niti De Gaspari, bivši tridentinski poslanec v dunajskem parlamentu in eden izmed glavnih voditeljev pred nedavnim ustanovitveno italijanske krščanske ljudske stranke.«

»Ja, Partito popolare. Pipijevci, kakor pravijo pristašem italijanske klerikalne stranke, so

slovenske klerikalce zelo razočarali. Ne zmenijo se za zahteve goriškega škofa Sedeja, da bi v imenu krščanske pravičnosti zavzeli do nas Slovencev vsaj tako stališče, kakor so ga brezbožni socialisti...«

O tem se Stefi in Jakob pogovarjata med potjo. Ko pa prideta v Kobarid in stopita med druge, so ti videti razburjeni.

»Sta slišala? Ze vesta?« jo razburjeno vprašuje Ferdo.

»Kaj?« Stefi ne razume Ferdove razburjenosti.

»D'Annunzio je s svojimi pajdaši zasedel Reko!«

»Reko!« poudarjajo kakor v zboru sodrugi, ki so se zgrnili okrog Ferda in Stefi.

»Pesnik ropa in tatvine,« se spomni Stefi Slavkovih besed, ki so pravzaprav Cankarjeve.

»To je roparski vdor! To je piratstvo!« vzklika eden izmed kobariških učiteljev, ki se je zadnje čase pridružil socialistom kljub temu, da mu je župnik zagrozil z premestitvijo v kako hribovsko vas. Piše se Jerman, prav tako kakor prekocuški učitelj iz Cankarjevih »Hlapcev«, le da je kobariški učitelj Jerman resnična oseba in bo drama, ki jo bo doživel podobno kakor Cankarjev Jerman, resnična. »To je rop!«

Res, D'Annunzio ni samo pesnik ropa in tatvine, marveč je v resnici ropar, pravi ropar.

»Zatrjuje, da ga z Reke ne bo nihče preganjal živega,« pripoveduje učitelj, ki je prinesel to novice.

»Ne razburjajmo se zaradi tega!« pravi Stefi. »Raje poskrbimo, da postanemo sila, ki bo obrabčunal z vsemi gosposkim roparji na svetu.«

»Tako je!« povzame Ferdo.

»Tako je!« za Ferdom vzkliknejo drugi in nenadoma je oholi in ekstravagantni D'Annunzio samo še droben pajek med velikimi roparji, ki ropajo in zaslužujejo človeštvo in ki jih bo treba odpraviti, da se bo lahko svet preoblikoval iz nasilnega in krivičnega sveta v svet ljudske svobode in pravice...

Sv. Lenart pod Krvavcem (5)

Velik pes jim je zastavil pot

K običajem lahko štejemo tudi obvezne pretepe fantov. V največ primerih gre za pretepe fantov dveh ali več vasi med seboj. To so bile včasih prave borbe s koli, cepci in podobnim orodjem. Zgodilo se je da je kdo koga tudi ubil ali pa ga je porobil za vse življenje.

V zvezi s tem naj povem, da je mojega očeta, ko je bil še fant, in druge njegove vrstnike obvarovala pred hudim pretepom prikazen. Sli so v Bistrišico, kjer so jih čakali fantje s koli, cepci, motikami in podobnim. Pomotneje so zvedeli, da je bilo onih z Bistrišice mnogo več in za mojega očeta z vrstniki bi se tisti pretep takrat gotovo slabo končal. Nekakšna previdnost pa jim je poslala nasproti psa, velikega in črnega, ki jim je zastavil pot in jih ni pustil naprej. Renčal je in kazal zobe, da so se ga zbal. Ko so fantje počakali, je tudi pes počakal in se usedel prednje na pot. Potlej so se zaradi psa obrnili proti domu (bil je le privid!), naslednjega dne pa so zvedeli, koliko fantov jih je čakalo tam doli in s kakšnim hladnim orožjem.

Pri ženitovanjskih običajih je bila vloga fantov zelo pomembna. Preden jih bom

opisal, naj povem, da včasih skoraj ni bilo drugačne poroke kot fant s kmetije in dekle s kmetije, fant iz bajte in dekle prav tako, čeprav je seveda jasno, da mladim to velikokrat ni bilo všeč. Če je sin ugovarjal, da tista, ki naj bi jo vzel za ženo, ni lepa, je oče rekel:

»Z njeno lepoto ne boš ne grunta gor držal ne davkov plačeval!«

Moja stara mati se niso hoteli poročiti. Ko so svatje z ženinom prišli ponje, so se skrili v kot, a so jih njena mati kmalu našli, jim dali dve za uho — vse naprej pa se je odvijalo tako, kot so starši že vnaprej »zrežirali«.

In še to naj povem, da fantje niso hodili k dekletom v hišo vse dotlej, dokler ni za poroko resno kazalo. Do tedaj so se morali zadovoljiti z vasovanjem pod oknom, s srečanji na plesih na modih ipd., če sta se seveda

ženin in nevesta prej sploh že pobliže poznala.

Da so ljudje zvedeli, katera dva se nameravata poročiti, ju je župnik oklical v nedeljo pri maši med ostalimi oklici. Zraven je pristavil: Če je komu znan kak zakonski zadržek, ga prosimo, da ga naznani. Oklici s prižnice so bili trikrat, tri nedelje zapored.

Drugo nedeljo po vrsti, ko so bili oklici, so prišli fantje k ženinu po prežo. Navadno so ga počakali, kje ob poti, da so vedeli, kdaj bo šel k nevesti, ali pa so se vsedli v kakšno hišo, iz katere so imeli dober razgled. Ko so potem prišli k ženinu, je eden od fantov prebral pismo, v katerem so zapisali, koliko je dekle vredno, koliko so trpeli, da so jo prihranili zanj, da je najlepša rožica v tej deželi ipd. Ženin je nato po nekajkratnem znižanju cene zanjo — pri ceni so odbili zadnje ničle, izračunavali so odstotke ipd. — moral plačati fantom kar precejšnjo vsoto.

Pred 80 leti so dajali zanje v današnji vrednosti okrog 50.000 S-din. Ta običaj je pri nas še danes v veljavi. Fantje za dekle še vedno dobijo približno toliko, zadnjič, ko se je neko dekle poročilo, pa so dobili celo 60.000 S-din.

Dekleta in fantje so odšli

potem skupaj v kakšno hišo, kjer so imeli več prostora, in priredili ples. Dobili so godca in bilo je kar veselo, še posebno zato, ker so imeli denar za pijačo. Takšno rajanje pa je bilo dovoljeno samo podnevi. Začeli so npr. ob enih popoldne, ko pa se je zvečerilo, so morala dekleta domov, da se ne bi greh delal.

Če kateri od ženinov ni hotel plačati preže, so mu fantje zagodli, ko je šel z nevesto od poroke. Na poti so zažgali stare cunje, da je daleč okoli pošteno smrdelo in sramotilo skopega ženina.

Dekleta so med seboj zbrala denar in kupila kip Marije za nevesto. Napisale so ji tudi pismo, s katerim so se poslavljale od nje, ji želele srečo, dosti otrok in medsebojnega razumevanja. Nevesta je ob tej priliki dekletom iz vasi dala kaj za pod zob. Kip in pismo so ji dekleta prinesle zadnje nedeljo pred poroko.

Poroka je bila včasih v teh krajih vedno v ponedeljek, to je takoj po tisti nedelji, ko so ju zadnjič oklicali.

Se prej so kajpada šli po balo. Vozili so jo navadno sosedje, in sicer v sredo tisti teden pred poroko. Spredej so v sprevedu nataknili smreke, konje in vozove so okrasili z barvnimi trakovi. S petjem in ukanjem so se

peljali do nevestinega doma.

Glavni del bala je bila velika skrinja, v kateri je moralo biti žito. Tega so nevesti podarili sosedje — vsak po merik. Navadno je bilo vse zmešano: rž, pšenica, oves, ajda. To pa seveda ni nikogar motilo, saj so potem to vse skupaj dali v mlin in moka je bila kar dobra za kruh; tudi običajno kruha niso pekli iz drugačne, »čiste« moke.

K bali je sodila še postelja, ki je morala biti dovolj široka za oba, dalje omara za obleko in morda še dva stola. Seveda pa je morala imeti nevesta še posteljno in osebno perilo ter obleke. Za v posteljo je imela plevnice z ovsenimi plevami ali ličkanjem.

Ivan Sivec
(Prihodnjič naprej)

Gorenjski
krajci
in ljudje

(Nadaljevanje)

»Zadnjič sem ga videla kot partizana na Miklavžu 1944. leta. Na sestanku je prihajal na naš travnik. 'Ti premalo paziš,' sem okarala sina. Težko sva se ločila. Slutila sem najhujše...«

Brat Janez pa je povedal: »Toneta sem zadnjič videl januarja 1945. leta. Srečala sva se v taborišču našega bataljona, kamor je prinesel pošto. Tako kot je povedala mama, je bilo tudi najino slovo težko. Dolgo sva se držala za roke.

Drugi dan, ko so padli kurirji v Dragi, sem bil z inžinierjem v zasedi na neki skali v Dragi. Strahar je ponoči slišal streljanje, samo ni vedel, kje in kdo je streljal. Pozneje so povedali, da je v Dragi padlo 13 kurirjev in drugih borcev, vendar mi nihče ni omenil, da je med padlimi tudi moj brat. Šele pri večerji so mi to povedali. Besen sem vrgel porcijo s hrano v sneg. Drugo jutro sem šel v Drago. Franc Baloh z Dobrega polja mi je pomagal, da sva skopala jamo.

Jože Vidic

Zaseda
v Dragi

Naredila sva dve krsti; za brata in Poharja, ki je bil tudi iz naše vasi. Položila sva ju v skupni grob. Videl sem vse mrtve. Ob odprtih grobovih je bataljonski pevski zbor zapel 'Kot žrtve ste padli v borbi za naš'.

»Kako pa ste doma na Brezjah zvedeli, da je padel?« sem povprašal mamo. »Macornikova iz Leš nam je prišla povedat,« je odvrnila mama. »Ko je vstopila, sem slutila zlo. Se preden je odprla usta, sem jo vprašala, 'Je Janez padel?' 'Ne,' je odvrnila Macornikova, 'Tone je padel.' Oče je mrtvega sina videl že prvi dan. Mislili smo, da bo umrl, tako se je ustrašil. Bil je bolan na srcu. Oktobra 1945. leta smo ga prekopali.«

KUHARICA MINKA
PRIPOVEDUJE

Finkova Minka in njena sestra Ivanka iz Lesc sta šli aprila 1944 v partizane pod Stol. Prišli sta prav v času, ko so kurirji po bataljonih iskali dve kuharici. Tako sta Ivanka in Minka v spremstvu

kurirjev prispehi v kurirsko postajo G-14 v Drago. Komandir kurirske postaje jima je povedal, da bo ena kuharica v tej karavli, druga pa pri bataljonskih kurirjih v Suštaršičevi koči pod Stalom.

Ivanka je odšla pod Stol, kjer je že čez tri tedne padla in zgorela v kurirski koči. Z njo so padli in zgoreli v koči tudi kurirji Slavko Smolej iz Žirovnice, Ivan Knafel iz Doslovič, Franc Zakrajšek z Dolenjske, Mirko Faganel iz Gorice in Ivan Anderle iz Smokuča.

Minko je sestrina smrt zelo potrla. Kljub temu pa je z veliko ljubeznijo skrbel za kurirje. Kurirji so šli vsak teden v Vrbanje po hrano, ki jo je tam pripravila gospodarska komisija, sveže meso pa so dobili v mesariji Kokrškega odreda, ki je bila v Dragi. Kadar je bila hajka, so bili po več dni brez hrane.

Usodnega januarskega večera je Minka na vsak način hotela s kurirji v dolino po hrano. Sicer je šla večkrat s kurirji po hrano, tokrat pa jo niso pustili, ker je bilo preveč snega in pot prenaporna za žensko. Ostala je sama v karavli.

O tragičnem večeru mi je Minka pripovedovala naslednje:

»Ni minilo 15 minut odkar so odšli kurirji, že zaslišim v dolini streljanje. Šla sem gledat, kaj se dogaja. Ničesar nisem opazila v svetli noči (Minka je slišala, ko so Nemci streljali na prva dva kurirja, in sicer na Antona Negro in Antona Janša. Kurirji, ki so šli po hrano, pa so bili takrat v dolini blizu potoka, nekje v bližini sedanjega gostišča Draga, pa zato niso slišali strelcov pri Vazarju. Če bi šli 15 minut prej ali pa 15 minut kasneje, bi strele zanesljivo slišali, s tem pa bi bili opozorjeni, da je pri Vazarju zaseda). Razmišljala sem, kaj neki pomembno strelje. Ognja nisem več upala kuriti. Spet zaslišim strele v dolini. Preplašeno sem čakala, kaj se bo zgodilo. Čez dobro uro priteče kurir Rjavčev Tone iz Gorice pri Radovljici in komaj izjclja: 'Vsi so padli, prav vsi. Ne vem, če bo še kdo prišel za menoj.' Skupaj sva jokala vse do prihoda še nekaterih kurirjev. Šele zjutraj smo zvedeli, da sta najprej padla Negro in Janša, ki bi morala kurirje čakati pri Vazarju, nato pa še pet kurirjev, med njimi tudi komandir kurirske postaje. Skupno je torej tistega večera iz naše kurirske postaje padlo sedem kurirjev.«

Franc Hrovat iz Begunj je eden izmed preživelih kurirjev velike tragedije v Dragi. Priljubimo njegovim spominom:

(Se nadaljuje)

Ivan
Jan

Iz kronike kokrškega odreda

10

O tem spopadu in dogodkih je treba reči naslednje:

— Na majhnem prostoru sta bila tedaj razporejena II. in III. bataljon. Po jutranjem uspehu ene izmed čet III. bataljona, ko so proti Križam in Golniku nagnali prihajajočo kolono, so bile priprave na ponoven sovražnikov napad izvedene vsestransko, vendar z resnimi napakami;

— Poveljstvo III. bataljona se je z manjšim oddelkom oddvojilo od svoje glavnine. Čeprav so šli nasproti oddelku II. bataljona, ki je prihajal v pomoč z vzhodne strani, bi to zvezo lahko vzpostavili drugače. Tako je v odločilnih trenutkih III. bataljon, ki je bil poleg tega obremenjen tudi s številnimi in neoboroženimi novinci, ostal brez poveljstva. Zaradi komaj ustanovljene enote, je ta slabost prišla še bolj do izraza;

— Podobno napako je storilo tudi poveljstvo II. bataljona, ko je s skupino 20 mož odšel v pomoč III. bataljonu bataljonski komandant. S tako skupino bi moral oditi temu primeren poveljnik. Prevleko izpostavljanje nevarnosti je bilo potrjeno z izgubo komandanta Staneta Dobreta-Karla;

— Zaradi tega je sledila še naslednja slabost: ko je III. bataljon imel prilžnost, da z ugodnih položajev napade Nemce in domobrnce, tega ni storil. Ob začetku spopada na levi strani vasice, se je celo pomaknil više nad vas. V tem trenutku je bil namreč brez komandanta in politikomisarja in tako je imel napadalec v vasj proste roke. Namere, da bi napadli vračajoče se napadalec, pa so bile potem nepozne.

Zato so bili vaščani Gozda nad tem razočarani, kajti od prisotnosti partizanov so pričakovali obrambo;

— Izguba komandanta II. bataljona je bila občutna. Do njegovega prihoda je bil bataljon znan kot slaba enota. V pčlem mesecu je novi komandant Karlo vnesel borben duh in ta bataljon je postal znan po udarnosti. Zato je ob njegovi smrti štab odreda poskrbel, da je bilo ime padlega komandanta vneseno v spisek borcev II. bataljona na prvo mesto. Kadar je bil pregled moštva, je ob klicanju njegovega imena desnokrlni tovariš odgovarjal: »Padel za svobodo! Komandant Karlo je bil popularen borec našega odreda, ki si je s požrtvovalnostjo, vdanostjo in osebno hrabrostjo ustvaril velik ugled. Komandanta Karla smo Glaynemu štabu predlagali tudi za odlikovanje.« Tako je pisalo v odrednem povelju.*

Izguba komandanta Karla je bila občutna predvsem zato, ker je bilo tedaj splošno pomanjkanje dobrega vojaškega kadra. V teh bataljonih namreč ni bilo tedaj niti enega borca več iz 1941. leta (Arhiv IZDG F 338/I; Zbornik Gorič 1953 str. 80-83; ta dogodek je v tem Zborniku natančno opisan).

V nadaljevanju boja enot Kokrškega odreda so bili vedno bolj pomembni drobni napadi in predvsem minerske akcije. Tako so minerci dosegli velik uspeh posebno 9. oktobra 1944. Ta večer je med Žirovnico in Javornikom zavezil na nastavljenno mmo vojaški transportni vlak. Velik del

* Komandant Stane Dobre-Karlo je bil med bojem le ranjen v nogo. Napadalec pa so bili že preblizu, da bi se mogel rešiti ali da bi mu mogli priskočiti na pomoč drugi. Poleg tega je bil odrezan od drugih. Preden so napadalec prišli do njega, se je po vseh znakih sodeč, ustrelil sam. Nemci so mu pobrali orožje, torbico, vso obleko in ga pustili na senožeti v samem perilu.

transporta je bilo razbitega in poleg velike materialne škode so potegnili Nemci izpod ruševin 27 mrtvih. Tedaj je bil promet ustavljen za 11 ur.

V tem mesecu je odred izvedel tudi nekaj pomembnih in uspešnih akcij v dolini Kokre.

16. oktobra je namreč skupina minercv II. bataljona na cesti, ki se povija po ozki dolini ob Kokri navzgor proti Jezerskemu, porušila železobetonski most. To je bilo med Fužinam in Kanonirjem. Tega dne so minerci pognali v zrak tudi železobetonski bunker, ki je bil namenjen za posadko ob tem mostu. Minerci so delo opravili tako temeljito, da o bunkerju ni bilo več sledu.

Ta dan je v bližini mostu ista skupina požgala tudi zaslimi most, hkrati pa uničila še pripravljene material, ki je bil namenjen za gradnjo novega mostu.

Enote Kokrškega odreda so odhajale tudi k cesti med Kranjem in Radovljico.

Tako je skupina borcev iz štabne zaščite odreda kar dvakrat po vrsti — 21. in 23. oktobra 1944 — na tej cesti šla v napad. Najprej je napadla sovražnikov avto, pri čemer je padlo več policistov, avto pa je bil uničen. V drugi akciji pa je odredni oddelek pri Črnicu napadel dva sovražnikova kamiona. Pri tem je padlo in bilo ranjenih še več policistov kakor prvič, kamiona pa so uničili.

V Kranju so 27. oktobra pokopali policiste, ki so padli 23. oktobra pri Črnicu. Ko se je ta dan vračala proti Bledu njihova kolona, ki je prisostovala pogrebu, jo je na cesti blizu Radovljice spet pričakal oddelek I. bataljona. Ob tej prilžnosti je iz dobro postavljene zasede spet padlo in bilo ranjenih nekaj policistov in tudi dva kamiona so uničili.

V mesecu oktobru so samo minerci Kokrškega odreda na železniški progi med Kranjem in Jesenicami uničili 334 metrov tračnic. To je bila posledica cele vrste uspešnih minerskih akcij, ki so pretrgale promet skupno za 90 ur oziroma skoraj za 4 dni.

Kljub skrajnim naporom in varnostnim ukrepom na železnici in ob njej so minerci vedno prišli do proge in do objektov, ki so jih hoteli minirati. Čeprav so pri tem veliko tvegali, med minercji ni bilo dotlej žrtv. To govori o veliki sposobnosti, spretnosti in drznosti minercv.

Ko so minerci skoraj vsak dan po skritih poteh odhajali na nevarne akcije, so pri tem opravljali tudi dolge in naporene poti izpod Stola, Begunjske, Storžiča all Dobrče.

Ob teh akcijah je bila še vedno zelo pomembna mobilizacija. Zato so odredne enote mobilizirale moške po vsem terenu in tam, kjer je bilo le možno. Tako so v oktobru 1944 odredne enote nabrale 266 novincev, ki so jih v glavnem poslali prek Save v enote IX. korpusa. To ni majhna številka, če pomislimo, da bi iz teh borcev lahko formirali eden do dva partizanska bataljona.

Kljub mobilizaciji je odred sredi oktobra 1944 z ustanovami vred štel 576 ljudi. Odred je še nadalje z vso specifičnostjo kazal lastnosti teritorialne enote. Zaradi vseh okoliščin je še vnaprej moral delovati po bataljonih in tudi po manjših skupinah.

Na ta način so bili zlasti bataljoni trdneje vezani na določena območja. Pri svojem delovanju so vse bolj sodelovali tudi s terenskimi organizacijami, s prebivalstvom nasploh in z enotami VDV.

Kino

Jesenice RADIO

25. marca amer. film KR-VAVI MESEC

26. marca amer. barv. CS film TAJNI AGENT FLINT

Jesenice PLAVZ

25. marca amer. barv. CS film TAJNI AGENT FLINT

26.-27. marca amer. barvni film MAROKO SEDEM

Dovje-Mojstrana

26. marca amer. barv. film THOMAS MORE — CLOVEK ZA VSE ČASE

Kranjska gora

26. marec amer. film KR-VAVI MESEC

Javornik DELAVSKI DOM

25. marca amer. barv. film MAROKO SEDEM

Radovljica

25. marca jugosl. barv. film BITKA NA NERETVI ob 16. in 19. uri

26. marca franc. barv. film GOSPODAR PODZEMLJA ob 20. uri

27. marec dahski barv. film JAZ ZENA — II. DEL ob 20. uri

Bled

25. marca zah. nemški film GRBAVEC IZ SOHOA ob 17. in 20. uri

26. marca jugosl. barv. CS film BITKA NA NERETVI ob 17. in 20. uri

27. marca jugosl. barv. CS film BITKA NA NERETVI ob 17. in 20. uri

Škofja Loka SORA

25. marca nemški film VESSELI REGRUT ob 18. in 20. uri

26. marca amer. barv. CS film RUSI PRIHAJAJO ob 17.30 in 20. uri

27. marca amer. barv. CS film RUSI PRIHAJAJO ob 17.30 in 20. uri

Prešernovo gledališče v Kranju

PETEK — 27. marca, ob 16. uri za red DIJASKI II: T. M. Plautus; DVOJČKA

Najzaslužnejši člani kluba so prejeli posebna priznanja — plakete. — Foto: F. Perdan

Jubilejni turnir ob 15-letnici delovanja NTK Kranj

NTK Kranj je izvedel v soboto in nedeljo, dne 21. in 22. marca jubilejni turnir v namiznem tenisu za člane in pionirje. Klub praznuje že polnih 15 let organiziranega dela in je ob tej priliki prejel od NTZ Slovenije priznanje za uspešno delo in širjenje namiznoteniške igre v Sloveniji. Sedem najzaslužnejših članov kluba je prejelo na svečani seji v soboto posebna priznanja — plakete za vrhunske tekmovalne uspehe in za uspešno delo pri vodenju kluba in širjenju namiznega tenisa. Klub je imel leta 1960 dva člana državne reprezentance (Rihard Frelih pri mladincih in Ema Cadež pri članicah), mladinska ekipa (Rihard in Viljem Frelih, Matija Bajželj, Niko Bevk) pa je bila najboljša v SR Sloveniji. Plakete so prejeli Ema Cadež, Matija Bajželj, Niko Bevk, Ljubo Dorčević, Rihard Frelih, Viljem Frelih in Anton Novak.

Rezultati tekmovanja:

Moški ekipno: Triglav : Kranj 5:4, Olimpija : Triglav 5:1

Za Olimpijo so nastopali Vecko, Kastelic in Simonka.

Pionirji ekipno: 1. Olimpija (Ljubljana) 10 točk, 2. Triglav (Kranj) 8 točk, 3. Triglav (pionirke) 6 točk.

Moški posamezno: 1. Vecko (Olimpija), 2. Teran (Neuner — Celovec), 3. Klevišar, 4. Kastelic (oba Olimpija).

Pionirji posamezno: 1. Ramovš (Triglav), 2. Bojan Rak (Olimpija), 3. Tičar (Olimpija), 4. Prisljan (Triglav).

Zmagovalci so prejeli plakete, pri moških posamezno pa poleg prvoplasiranega Edija Vecka tudi drugouvrščeni Janez Teran.

S. B.

Predstavniki NTZS inž. Rebolj izročajo priznanje.

Za večjo prometno varnost

Z današnjo številko začenjamo novo prometno rubriko, namenjeno vsem udeležencem v prometu.

Komisija za varnost v cestnem prometu pri skupščini občine Kranj je že dalj časa razmišljala, kako obveščati javnost o prometni problematiki, prometno vzgojni dejavnosti in o novostih v prometnih predpisih. Javnost bomo obveščali tudi o vseh prometno vzgojnih akcijah med letom. V rubriki bodo sodelovale tudi komisije za varnost v cestnem prometu ostalih gorenjskih občin, komisije za varnost prometa v gospodarskih organizacijah in pri krajevnih skupnostih ter osnovne šole in vzgojno-varstvene ustanove. K sodelovanju pa vabimo še vse za prometno varnost zainteresirane institucije kot na primer avto-moto društva, združenja šoferjev in avtomehanikov ter druge.

Vsekakor pa želimo, da se v tej rubriki oglašajo tudi bralci s svojimi prispevki in tako pripomorejo k večji prometni varnosti.

Komisija za varnost v cestnem prometu pri SO Kranj

Za lepši videz Tržiča

Na nedavnem občnem zboru hortikulturnega društva Tržič so sklenili, da bo društvo nudilo članom kar največ pomoči pri gojenju cvetja v stanovanjih in vrtovih. Na ta način in pa seveda s sodelovanjem turističnega društva naj bi bilo mesto Tržič letos, ko praznuje 650-letnico obstoja, kar najlepše urejeno. Seveda pa bi morali pri tem sodelovati vsi občani, ne samo gojitelji cvetja. Vse preveč je še takih, ki ne znajo ceniti javnih nasadov in zelenic ter jih namerno ali zaradi brezbrčnosti uničujejo. Na obč-

nem zboru so tudi protestirali proti uničevanju zaščitnega planinskega cvetja. Rododendron na primer je včasih segal vse do nižin, danes pa raste le še do sredine Konjščice. Nedopustno pa je, da planinsko cvetje prodajajo celo na trgu.

Letos bo hortikulturno društvo pripravilo več predavanj o gojitvi cvetja in o drugem. Sestavili bodo tudi komisijo, ki bo ocenjevala gojenje cvetja. Posebno lepe lončnice prizadevnih gojiteljev naj bi cvetličarna tudi odkupovala.

Prijeteljem smučanja!

SK Triglav bo priredil v petek, 27. marca, ob 19. uri na Krvavcu nočni veleslalom za aktivne in neaktivne sodelavce kranjskega smučanja.

Tovariško srečanje na tej tekmi naj bi nas združilo za nekaj prijetnih uric na Krvavcu.

Prijave bo sprejemal prireditelj v petek od 17. do 18. ure v koči ob žičnici.

Ker za vse ne poznamo naslova, prosimo, naj nam oprostijo, če ne bodo dobili osebnega vabila in naj se ravnajo po gornjem razpisu.

agrotehnika**KMETOVALCI!**

EXPORT — IMPORT, LJUBLJANA, TITOVA 38

Naprave renomiranih tvrdk: **KARL MENGELE, BCS, VOGEL & NOTT** in **FERRARI**, imamo tudi letos na naših konsignacijah

NUDIMO VAM:

MENGELE

stroje za spravilo sena — samonakladalne prikolice firme v različnih izvedbah:

Tip	DM	USA \$	A. SCH	Carina in stroški
samonakladalna prikolica Nico	3.993,10	1.091,01	28.366,30	6.118,65
samonakladalna prikolica LW 16	4.358,40	1.190,82	30.961,35	6.555,75
samonakladalna prikolica LW 17	4.548,00	1.242,62	32.308,20	6.895,30
samonakladalna prikolica LW 19	5.018,10	1.371,07	35.647,80	7.553,10

Univerzalni specialni traktorji firme Ferrari:

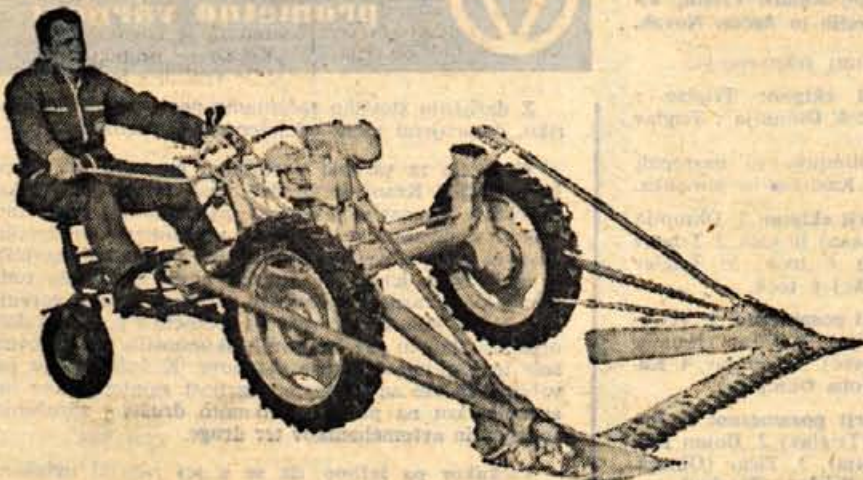

PRVOVRSTNA TEHNIKA ZA IZREDNE POGOJE:

vsestransko preizkušen motor, ekonomičen pri delu, dolga življenjska doba, upravljanje traktorja je izredno lahko zaradi majhnih dimenzij traktorja, majhnega rajdnega kroga in hidravličnega krmila, izredna okretnost; osem hitrosti naprej, štiri hitrosti nazaj, štiri hitrosti za delovno orodje — frezo, kosilnico itd..

Za traktor Ferrari ni terenskih omejitev — štiri pogonska kolesa se »zagrižejo« v vsak vzpon. Traktor MC s 60/RT 938.720 Lit in 9.965,30 din carina in ostali stroški

BCS Motorna kosilnica BCS s snopovezalko:

KOSILNICA 13 Ks 116, 127 cm x diferencialom: 250.500 Lit, 1467,00 DM, 400,80 USA \$, 10.420 A. SCH in 2.100 din carina in stroški

SNOPOVEZALKA za BCS: 200.500 Lit, 1.174,00 DM, 320,80 USA \$, 8.340 A. SCH in 1.800 Din carina in stroški

VOGEL & NOTT — AVSTRIJA

motorna kosilnica Typ Alpinist, primerna za hribovite predele

ALPINIST 9.842 A. SCH, 1.385,50 DM, 378,50 USA \$, 236.600 Lit in 1.950 din carina in ostali stroški

in traktorski obračalnik Heublitz vsestransko uporaben obračalnik, zgrabelnik za seno — variator

REGULACIJA HITROSTI OBRATOVANJA NAPRAVE

Traktorski obračalnik Heublitz s kardanom in napravo za vzdolžno vožnjo 2,5 metra: 7.707 A. SCH, 1.085,00 DM, 296,50 USA \$, 185.260 LIT in 1.600 Din carina in ostali stroški

Traktorski obračalnik miniblitz s kardanom: 5.427 A. SCH, 770,30 DM, 210,50 USA \$, 131.540 LIT in 1.200 din carina in ostali stroški

Dobava takoj po plačilu na naš devizni račun pri Poljbanki Beograd: 608-620-10-32015-10-57, Agrotehnika Ljubljana Dinarski znesek za carino in ostale stroške na naš račun pri Narodni banki Ljubljana, št. 501-1-691

Rezervni deli so na zalogi, servis je zagotovljen.

TRAKTORJE FIAT VAM NUDIMO NA KREDIT.

Obiščite naš prodajni sejem v Ljubljani na Gospodarskem razstavišču do 6. aprila 1970.

4 ZLATI KLJUČI

NAJVEČJA RAZSTAVA SODOBNEGA POHISTVA V FESTIVALNI DVORANI NA BLEDU

MOŽNOST NAKUPA

BLED OD 30. APRILA DO 18. MAJA

TRGOVSKO PODJETJE **murha** LESCE

Prodajam

Prodajam 2000 kg REPE in 1000 kilogramov SEMENSKEGA KROMPIRJA igor. Srednja vas 45, Senčur 1178

Zaradi opustitve drevesnice prodajam JABLANE, HRUSKE, OREHE po znižanih cenah. Prodajam tudi PLUG obračalnik. Jenko Franc, Pevno, Skofja Loka 1273

Prodajam samohodno tračno ZAGO za razrez drv v brezhibnem stanju. Derenda Ivan, Podgorska 10, Kočevje 1274

Prodajam 6 tednov stare PRAŠIČKE. Vinko Zupan, Hraše 24, Lesce 1275

Prodajam SEME CRNE DETELJE in STEDILNIK gorenje na drva. Sp. Brnik 66, Cerklje 1276

Prodajam ZAZIDLJIVI PARCELI. Britof 102, Kranj 1277

Prodajam električno KITARO in OJACEVALEC. Benedik Vinko, Gorenjesavska 43, Kranj 1278

Prodajam SEMEN. KROMPIR saski in dvosedežni MOPEĐ. Voglje 63, Senčur 1279

Prodajam ročno motorno KOSILNICO, tudi z žetveno naravo in 7 let starega konja. Jarc, Strahinji 18, Naklo 1280

Prodajam semenski in krmilni KROMPIR igor. Suha 15, Kranj 1281

Prodajam nov GUMI VOZ, nosilnost 1000 kg. Sp. Brnik 4, Cerklje 1282

Po zelo ugodni ceni prodajam SPALNICO z VZMETNICA-MI. Naslov v oglasnem oddelku 1283

Prodajam večjo količino SENNA in OTAVE. Senično 19, Tržič 1284

Poceni prodajam dobro ohranjeno opravo za DNEVNO SOBO. Bašelj, Kidričeva 17, Kranj 1285

Prodajam dobro ohranjeno kuclerjevo HARMONIKO. Naslov v oglasnem oddelku 1286

Prodajam stavbno PARCELO v Zireh, veliko 900 m². Lokacija odobrena. Informacije v Virmašah 77, Skofja Loka 1287

Prodajam 8 let starega KONJA ali zamenjam za BIKO. Praprotna polica 8, Cerklje 1288

Kupim

Kupim KRMILNO PESO. Kristanc Janko, Srednja vas 13, Senčur 1289

Motorna vozila

Prodajam FIAT ZASTAVA 750, letnik 1963. Senk Alojz, Kokrica 142, Kranj 1290

Prodajam nove GUME »mišelinke« 6,40 x 14. Segura Emil, Mlaka 2a, Kranj 1291

Stanovanja

Iščem opremljeno ali neopremljeno kletno SOBO. Naslov v oglasnem oddelku 1292

Prodajam montažno VIKEND HISICO 3 x 4 m. Naslov v oglasnem oddelku 1293

Prodajam HISO v središču mesta KAMNIK, Trg Svobode 3. Pojasnila dobite pri Peternejžu Jožetu, Grajska pot 14, Skofja Loka, telefon 85-956 1294

Prodajam do prve plošče zgrajeno HISO in sprejem FANTA, ki bi po službi pomagal na kmetiji, Senčur 197 1295

Sobo v Skofji Loki potrebujem takoj. Plačilo po dogovoru, lahko tudi vnaprej. Ponudbe poslati ekspres-bifeju Loški hram, Skofja Loka

Zaposlitve

Sprejemem na dom KONFEKCIJO ali kakršnokoli delo. Ponudbe oddati pod »pedantna« 1296

Sprejemem gospodinjstvo pomočnico srednjih let, otrok ni ovira, ženitev ni izključena. Ponudbe oddati pod »življenje na deželi« 1297

Nudim sobo ZENSKI za varstvo dveh otrok. Kavčič Nada, Stražišče, Skofjeloška 38/c, Kranj. Informacije popoldne od 17. do 18. ure 1298

MIZARSKEGA POMOČNIKA in VAJENCA za stavbna in pohištvena dela sprejemem takoj. Hrana in stanovanje preskrbljeno. Peternejž Jože, strojno mizarstvo Skofja Loka 1299

Kvalificirano NATAKARICO sprejemem takoj ali po dogovoru. Oglasite se v ekspres-bifeju Loški hram, Skofja Loka 1300

Izgubljeno

Od Mlake do Tenetiš za cesto pozabljeno SEKIRO in ZAGO vrnite proti nagradi na Mlako k Oretniku 1301

16. marca sem izgubil v bifeju Zivanovič v Struževem DENARNICO z dokumenti. Dokumente vrnite na naslov I. R. Struževo 37, Kranj 1302

SENTA

skladišče Kranj, Tavčarjeva 31, telefon 22-053

vam nudil:

- najkvalitetnejšo belo, ajdovo, rženo in koruzno moko
- testenine bačvanka
- vse vrste živinskih krmil po zelo ugodni ceni

Ženitve

30-letni FANT išče dekletko za skupno življenje. Ponudbe oddati pod »resen fant« 1303

Iščem življenjsko družico za skupno življenje na lepi kmetiji. Starost 35 do 50 let. Vdove niso izključene. Naslov v oglasnem oddelku 1304

26 let star FANT, srednje postave, z lastno hišo, želim spoznati sebi primerno dekletko od 22 do 25 let. Ženitev ni izključena. Interesentke dobijo naslov v oglasnem oddelku pod »Ljubezen je lepa« 1305

Ostalo

KMETOVALCI, POZOR! ZGRABLJALNIK širine 2,3 m

dobite najceneje pri izdelovalcu ERBEZNIKU JANEŽU, Ljubljana, Cesta dalmatinskega odreda 137 (cesta na Polhov gradec). Zgrabljalniki so preizkušeni in se lahko pozanimajte pri kmetovalcih, ki jih že uporabljajo. Pohitite, ker je količina omejena. 1306

ZADNJI PLESNI TEČAJI V DELAVSKEM DOMU V KRANJU — začetniški ob sredah in petkih od 18.30 do 20.30 ter nedeljah od 8.30 do 10.30, nadaljevalni PLESNI TEČAJ ob nedeljah od 10.30 do 12.30. MLADINSKI PLES VSAKO NEDELJO od 17. do 21. ure 1307

Pred dnevi je praznoval 60-letnico rojstva znani JOŽE CERNIVEC iz Klanca pri Kranju. Njegovi prijatelji in družina mu želijo še na mnogo zdrava leta. 1308

Izdaja in tiska CP »Koroški tisk« Kranj, Koroška cesta 8. — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupščine) — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135. — Telefoni: redakcija 21-835 21-860; uprava lista, maoložna in naročniška služba 22-152 — Naročniška: letna 32, polletna 16 din, cena za eno številko 50 para. Mali oglasi: beseda 1 din, naročniki imajo 10% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo

Ob nedeljah pa peš...

Marsikateri občan s Koroške Bele se ne more sprijazniti s tem, da lokalni avtobus, ki vozi na progi od bolnišnice na Jesenicah do Koroške Bele — ob delavnikih ima odhod nekaj minut čez deseto zvečer — ne vozi tako tudi ob nedeljah.

Ob delavnikih vozita namreč od bolnišnice nekaj po deseti uri zvečer dva avtobusa. Prvi do Koroške Bele, drugi pa do Blejske Dobrave, s postanki na vseh postajališčih. Ob nedeljah pa vozi le drugi, in sicer do parkirnega prostora pred železniško postajo na Javorniku, odtod pa

do Blejske Dobrave. Tako morajo prebivalci Koroške Bele, ki se vračajo domov po deseti uri, pešačiti do doma ob vsakem vremenu. Če bi pa avtobus nadaljeval vožnjo, bi zamudili le nekaj minut.

Ko so se preteklo nedeljo ljudje vračali s hokejske tekme, je padla marsikatera pikra na ta račun. Starejši možak je menil, da bi moralo avtobusno podjetje razumeti ljudi. Ne smemo pa pozabiti na tiste, ki so v službi tudi v nedeljo popoldan in morajo povrh vsega še peš do doma.

srš

dinos

PIONIRJI

DINOS pripravlja veliko nagradno zbiralo akcijo odpadnega papirja v mesecu aprilu in maju.

Razpis nagrad in akcije bo objavljen v Pionirskem listu in Glasilu DPM.

Nevarne igre

V nedeljo, 22. marca, popoldne se je na Jesenicah v Logu Ivana Krivca igrala skupina otrok. Med igro jim je prišlo na misel, da bi pogledali tudi v bunker, kjer ima železniška postaja Jesenice shranjene razpočnice. Razpočnice uporabljajo železnica kot signalne naprave, ki jih postavijo na tračnice in pod vlakom eksplodirajo ter tako opozorijo strojevodjo na nevarnost. Otroci so v bunker vlomili in tu našli razpočnice. Med otroki je bil tudi desetletni Renato Drole. Ko je z železno palico tolkel po razpočnici, je ta eksplodirala in dečka huje ranila. Odpeljali so ga na očesno kliniko v Ljubljano.

KMETIJSKO
ZIVILSKI
KOMBINAT
KRANJ
SKLADIŠČE
(bivši Beksel)

obveščaja

vse cenjene potrošnike krmil, da ima stalno na zalogi krmila za:

- kokoši nesnice in piščance
- krave moznice in tele
- koruzo v zrnju, pšenico, tropine itd.

Cene zmerne
Dostava hitra

Nesreče v zadnjih dneh

V soboto, 21. marca, okoli 12. ure se je na Zlatem polju pri Kranju pripetila hujša prometna nezgoda. Voznik osebnega avtomobila Ivan Repinc iz Kranja, sodnik vrhovnega sodišča SRS, je vozil od Naklega proti Kranju. Za njim je vozil v osebnem avtomobilu Stane Šteblaj iz Velikih Lašč, v tretjem osebnem avtomobilu pa je bil Božidar Kokalj iz Lesc. Kokalj je začel prehitovati Šteblajevo vozilo in ko je vozil že vzporedno z njim, je Šteblaj začel prehitovati Repinčevo vozilo. Pri tem je Šteblajev avtomobil oplazil vozilo Ivana Repinca. Oba avtomobila je vrglo s ceste. Šteblajevo vozilo je trčilo v drevo tako hudo, da je voznik na kraju nesreče umrl, medtem ko se je avtomobil s huje ranjenim Ivanom Repincem ustavil na njivi. Avtomobil Božidarja Kokalja ni bil poškodovan. Na avtomobilih je za 17.500 din škoda.

Na cesti JLA pred vojašnico v Kranju je v soboto popoldne voznik osebnega avtomobila Nikola Stoilković iz Skofje Loke zadela pešca Pera Periča, starega 35 let, iz Kranja. Nesreča se je pripetila, ko je Stoilković prehitel neznan osebni avtomobil, pri tem pa je na levi strani ceste zadela Periča. Poškodovanega Periča so odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Istega dne popoldne se je na cesti prvega reda v Dovjah pripetila prometna nezgoda, v kateri je bila huje ranjena 7-letna Latinka Bojkova. Zaradi neprimerne hitrosti je voznik osebnega avtomobila Vladimir Jug, star 23 let iz Ljubljane, zapeljal izven cestišča in peljal po njegovem robu. Tam je zadela Latinko, ki je šla po levi v skupni otrok. Voznik je deklico najprej odpeljal na dom staršev, ker je menil, da ni huje ranjena. Kasneje so jo prepeljali v bolnišnico. Voznik nesreče ni prijavil, ker je menil, da otrok ni resneje ranjen.

Na cesti drugega reda med Selcami in Dolenjo vajo se je v nedeljo, 22. marca, dopoldne pripetila nezgoda tovornemu avtomobilu, ki ga je vozil Nikola Pugar iz Zemuna. Zaradi neprimerne hitrosti je v ostrem nepreglednem ovinku avtomobil zaneslo, tako da je zdrsnil pod cesto. V nesreči je bil sopotnik lažje ranjen, škode na tovornjaku pa je za 20.000 din.

Na cesti tretjega reda med Kranjem in Hrastjem se je v nedeljo, 22. marca nekaj pred osmo uro zvečer pripetila hujša prometna nesreča. Voznik osebnega avtomobila Franc Peternej, star 38 let, iz Kranja je prehitel kolesarja Vinka Nadižarja, starega 64 let iz Kranja. Avtomobil je kolesarja pri prehitevanju zadela. Nadižar se je tako hudo ranil, da je umrl na kraju nesreče.

L. M.

Peter Štefančič je bil naš najboljši tekmovalac na letošnji planiški prireditvi.

Četrty memorial Janez Polde za ekipo SZ

Smirnov in Štefančič

Letošnja planiška prireditve je bila takšna kot si jo ljubitelji smučarskih skokov samo želijo. Sončna in snežna Planica je bila v nedeljo spet praznična. Tako kot vedno, kadar se ob dolini pod Poncami zberejo najboljši skakalci sveta. Letošnji 4. memorial Janeza Polde je zbral v Planici skoraj vse najpogumnejše skakalce, ki nekaj pomenijo v svetu. Ponovilo se je skoraj v celoti letošnje svetovno prvenstvo. Najboljši so bili skakalci iz Sovjetske zveze, ki so tokrat slavili kar dvojno zmago. Kompletna ekipa iz CSSR tudi tokrat ni bila kos odlično razpoloženim skakalcem Sovjetske zveze, katerim je nekoliko počasen sneg zelo prijatelj, da so dosegli velike daljave. Tudi odlični Jiří Raška je za Smirnom in Ivanikom močno zaostal, nasprotno pa je lepo presenetil bivši svetovni rekorder Avstrijec Bachler, ki se je uvrstil na odlično tretje mesto.

Naš Peter Štefančič pa je z odličnim šestim mestom dosegel svoj največji uspeh. Njegov podvig oziroma uvrstitev pa hkrati pomeni verjetno tudi

največji dosežek naših skakalcev v letošnji zimi. Podobno kot lani, ko je v Planici dosegel nov jugoslovanski rekord v poletih s 150 metri, je tudi letos za zaključek sezone dosegel najboljši uspeh. V hudi mednarodni konkurenciji je njegova uvrstitev na šesto mesto velik dosežek, saj je pustil za sabo vse tekmovalce iz obeh Nemčij, Francije, Švice, Italije, Madžarske ter odlične češkoslovaške skakalce razen Raške. Vse te dežele so se v Planici predstavile s svojimi najboljšimi skakalci in je zato Štefančičeva uvrstitev res izreden uspeh. Tudi ostali naši skakalci so zadovoljivi in dosegli razen Zajca boljše uspeh kot na ostalih mednarodnih tekmovanjih v tujini v letošnji sezoni. Pohvaliti pa velja še nekatere mladince, ki so se uvrstili dokaj solidno, predvsem Klemen Kobal, ki je zasedel 37. mesto med 67 skakalci iz desetih držav, Kranjčan Jože Kapušin pa je bil najmlajši udeleženec letošnje Planice in je zato prejel posebno darilo republiškega odbora sindikatov.

J. Javornik

Zahvala

Ob boleči izgubi našega moža, ata, starega ata, brata in strica

Rudolfa Gaserja iz Sorice

se iskreno zahvalujemo vsem sosedom, sorodnikom, znancom, prijateljem in sodelavcem za izrečeno sožalje in pomoč. Posebno se zahvalujemo dr. Hriberniku, sestri Olgji, g. župniku ter vsem, ki so mu darovali vence in cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: žena Antonija, sinovi Peter, Karl in Viktor z družinami, hčerke Micka in Tončka z družinami ter drugo sorodstvo

Sorica, 24. marca 1970

Zahvala

Ob smrti nadvse ljubljene mame, stare mame, tašče, sestre in tete

Ivane Hribar

se iskreno zahvalujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancom in prijateljem, ki se izkazali zadnjo čast in jo spremili na zadnji poti. Posebna zahvala dr. Bajžlju, g. župniku, pevskeemu zboru, vsem darovalcem cvetja ter ostalim, ki so na kakršenkoli način lajšali trpljenje v težki bolezni. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: sin Francelj z družino, hčerka Tiška, Ivanka in Rozka z družinami ter vse sorodstvo

Drušovka, 22. marec 1970

Torte zmagovalcem

40 mladih vaterpolistov kranjskega Triglava, ki so sestavili štiri ekipe, so pred dnevi odigrali med seboj nekaj tekem. V glavnem srečanju so se pomerili mladi vaterpolisti, ki so že dve sezoni člani va-

terpolske šole. Zmagala je ekipa »belih« s 7:6. V predtekmi pa so se pomerili vaterpolisti — začetniki. Tudi v tem srečanju je ekipa »belih« premagala ekipa »modrih« s 7:4. P. Didic

Obisk pri naših telesnovzgojnih organizacijah

Ob 15-letnici sankočev na Jesenicah

Ker je bilo leto 1955 rojstno leto Sankaškega kluba Jesenice, je vodstvo kluba za to priložnost organiziralo pred dnevi mednarodno sankoško tekmovanje v počastitev 15-letnice ustanovitve kluba. 27. 1. 1955 je bila namreč prelomnica v razvoju sankoškega športa na Jesenicah in v Sloveniji. Ta dan so se v fizikturnem domu na Jesenicah zbrali pristaši sankoškega športa in formirali Sankaško sekcijo pri smučarskem klubu SD Jesenice. Izvoljen je bil 5-članski iniciativni odbor z nalogo, da čimprej pripravi vse potrebno za ustanovitev samostojnega sankoškega kluba pri SD Jesenice. Odbor so sestavljali: Drago Košir — predsednik, Jože Jelovčan — tajnik, Franc Noč — blagajnik, Tone Tomazin in Andrej More kot člana. Novoizvoljeni odbor je nalogo rešil zadovoljivo, saj je bil že 18. 10. 1955, prav tako v fizikturnem domu ustanovni občni zbor samostojnega Sankaškega kluba pri SD Jesenice. Novoizvoljeni odbor je imel 9 članov, sestavljali pa so ga: Drago Košir — predsednik, Roman Tržan — podpredsednik, Jože Jelovčan — tajnik, Franc Noč — blagajnik, Janez Jelovčan — tehnični vodja, Stane Horvat, Peter Klemenc, Mihela Klinar in Srečko Jalen kot člani. Odbor je v izpolnitev na ustanovnem občnem zboru sprejetih nalog vložil vse svoje sile ter s svojim delom postavil trdno organizacijsko oporo za nadaljnje delo Sankaškega kluba SD Jesenice, kar je omogočilo, da je postal klub predvsem v letih 1964 in 1965 eden najmočnejših klubov SD Jesenice in eden od klubov, ki se lahko pohvalijo z mnogimi blestečimi uspehi v svoji dejavnosti, saj je iz vrst tekmovalcev kluba izšlo nešteto republiških prvakov in članov republiških reprezentanc.

Kot organizacijsko dobro vpeljan klub je tudi prvi začutil potrebo po ustanovitvi samostojne sankoške zveze Slovenije, do katere formiranja je prišlo prav na pobudo Sankaškega kluba SD Jesenice, dne 21. 12. 1958, torej nepolna tri leta po ustanovitvi Sankaškega kluba SD Jesenice.

Poleg uspehov in napredka, ki ga je jeseniški klub dosegel v petnajstih letih, pa tudi njega čaka še dosti nalog za še boljšo organizacijo lastne organizacije, kakor tudi v prispevku za nadaljnji razvoj sankoškega športa v Jugoslaviji. Zato bo treba posvetiti več pozornosti množičnosti sankoškega športa od pionirja dalje, kajti le tako bo zagotovljen nadaljnji razvoj in obstoj ter doseganje boljše kvalitete, zlasti na mednarodnih sankoških tekmovanjih.

Trem članom Sankaškega kluba Jesenice: Jožetu Jelovčanu, Mihi Dečmanu in Milanu Ulčarju pa je ob tem jubileju predsednik Edi Delopst v imenu Sankaške zveze Slovenije podelil lična priznanja. J. J.

V Kranju pridno vzgajajo mlade vaterpoliste v okviru plavalnega kluba Triglav za novo sezono.

Kranj premagal Ljubljano

Na letošnjem brzopoteznem prvenstvu Slovenije v šahu je nastopilo 42 ekip, z Gorenjske: Škofja Loka, Lesc in Kranj. Kranjska reprezentanca je v polfinalni skupini s 66 točkami zasedla 10. mesto, ekipa Lesc pa osmo. Obe sta se plasirali v finale, Škofja Loka pa je izpadla. Prvo mesto na letošnjem prvenstvu je osvojila ekipa Maribora, ki je zbrala 92,5 točke, drugo mesto pa sta si razdelili ekipi Ljubljane in Celja, ki sta zbrali po 84,5 točke. Reprezentanca Kranja, ki je v polfinalu premagala Ljubljano s 3,5 : 2,5 točke se je uvrstila skupaj z ekipo Lesc od 13. do 15. mesta. Ekipa Kranja, Lesc in Postojne so namreč zbrale po 46 točk.

V reprezentanci Kranja je bil najboljši Murovec, ki je

osvojil 18,5 točke od 29 dvoboječ. Izkazali pa so se še: Kotovič, Štagar, Ivanovič, Vojič in Jovič. Prihodnje leto bo prvenstvo v Ljubljani. F. Š.

PLAVANJE — V Zagrebu se je v nedeljo končalo letošnje državno zimsko prvenstvo v plavanju. Naslov ekipnega prvaka je spet osvojilo Primorje z Reke, od slovenskih klubov pa je bil po pričakovanju najboljši kranjski Triglav, ki je zasedel 5. mesto.

KEGLJANJE — Na kegljišču Triglava je v okviru republiške lige ekipa Triglava v soboto zabeležila poprečen rezultat 6848 kegljev, v nedeljo pa 6825. V ženskem srečanju med ekipama Branika in Triglava pa se je dvoboj končal z »remijem«.

ALPSKO SMUCANJE — Na republiškem prvenstvu v veleslalomu in slalomu za starejše mladince, ki je bilo na Golteh, je imel z Gorenjske največji uspeh Ravnik iz Radovljice, ki je v konkurenci starejših mladincev osvojil naslov republiškega prvaka pred Jeseničanom Bernikom.

Na Zelenici pa je bilo tradicionalno republiško prvenstvo usnarjev, čevljarjev in gumarjev. Najbolje so se uvrstili člani delovnega kolektiva Peko iz Tržiča.

TVD Partizan Selca pa je organiziral minulo nedeljo meddruštveno tekmovanje v veleslalomu na pobočju Panovnika. Pri članih je zmagal Kranjčan Leben skupaj s Faneldom iz Raven, pri starejših mladincih je bil najboljši Eržen iz Škofje Loke, pri starejših mladinkah je zmagala Bizjakova iz Škofje Loke, pri mlajših mladinkah pa Jocičeva (Triglav).

Od danes dalje na Zelenici državno prvenstvo v alpskih disciplinah

Na smučiščih Zelenice se bo danes z obveznim treningom na smuk progi začelo letošnje državno prvenstvo v alpskih disciplinah za člane in članice. Prvenstvo bi moralo biti že v začetku marca, vendar je tedaj odpadlo zaradi preobilice snega. Za osvojitve državnega prvaka v vseh treh disciplinah je več favoritov.

Največ možnosti imajo člani državne reprezentance Jakopič, Kavčič, Gašperšič in Gazvoda. V borbo za najboljša mesta pa bodo vsekakor posegli še starejši tekmovalci Andrej in Mirko Klinar, Tržičan Soklič, kakor tudi mladi obetajoči tekmovalci z Jesenic in Maribora. Nasprotno pa je v ženski konkurenci manj favoritinj za prva mesta. Favoritnje so nedvomno Žurajeva, Pirnatova, Kurnikova in Kramarjeva. V boj za boljša mesta pa bosta verjetno posegli tudi sestri Bem iz Radovljice.

Sporod tekmovanja je naslednji: jutri bo smuk, v petek slalom, v soboto pa veleslalom. D. Humer

Preteklo nedeljo dopoldan je bil v Nemiljah pri Kranju troboj v smučarskih tekih. Nastopili so: SK Triglav, SK Alpes Zelnicki in SK Fužinar Ravne. Obenem je tekmovanje veljalo tudi za občinsko prvenstvo Kranja. Nastopilo je več kot 50 tekmovalcev. Tekmovanje je organiziral SK Triglav. — Foto: Sparovec

Pogovor z Marijanom Rožičem

sekretarjem centralnega sveta zveze sindikatov Jugoslavije

Sekretar centralnega sveta zveze sindikatov Jugoslavije Marijan Rožič je pred nedavnim ob 50-letnici dela revolucionarnih sindikatov, KP in Skoja v Skofji Loki izročil odlikovanja in plakete dolgoletnim sindikalnim delavcem iz škofjeloške občine. Odlikovali jih je predsednik republike Josip Broz-Tito. Ob tej priliki smo tovarišu Rožiču zastavili nekaj vprašanih.

»Tovariš Rožič, konec minulega leta sprejeti ukrepi so precej zaostriili mere v gospodarstvu: predvsem v tistih delovnih organizacijah, ki so minulo leto končale z izgubo. Kakšni so prvi letošnji pokazatelji na tem področju?»

»Ukrepi, ki jih je zvezna skupščina sprejela za odpravljanje vzrokov nelikvidnosti, so nedvomno spodbudni za uresničevanje reforme. Odkrivajo slabosti pri gospodarjenju, terjajo večjo poslovniost in odgovornost. Seveda pa so vzroki nelikvidnosti velikokrat globlji in jih sprejeti ukrepi lahko le delno odklanjajo. Eden od vzrokov za nelikvidnost so na primer velike izgube v gospodarstvu. — Minulo poslovno leto je okrog 1500 delovnih organizacij v Jugoslaviji končalo z izgubo. V teh delovnih organizacijah bodo morali čimprej izdelati sanacijske programe. Pri vseh teh je namreč izhodišče jasno: ali trden proizvodni program ali pa likvidacija proizvodnje, ki povzroča izgubo, in zaposlitev delavcev v drugih delovnih organizacijah.

Trenutno v državi okrog 100 tisoč delavcev dobiva

80-odstotne osebne dohodke. To so posledice nelikvidnosti. V prihodnje pa se bo sodeč po dosedanjih podatkih to število še povečalo. Zato v svetu zveze sindikatov Jugoslavije predlagamo, da se zaradi doslednosti uresničevanja sprejetih ukrepov ta predpis postopoma izvaja. Rešitev je več. Ena takšnih je, da se v nelikvidnih delovnih organizacijah zmanjšajo osebni dohodki vsake tri mesece za 5 odstotkov in bi tako zaposleni po enem letu dobili le 80-odstotne osebne dohodke. Za takšno rešitev se zavzemamo, ker bi po našem mnenju samo tako lahko zagotovili dosledno uresničevanje sprejetih ukrepov.

»v začetnem času smo po eni strani pričali različnim oblikam povezovanja oziroma združevanja, po drugi pa tudi zapiranjem v občinske meje. Kaj menite o regionalnem sodelovanju (predvsem na Gorenjskem) in kaj priporočate?»

»Nesporno je, da sta združevanje oziroma poslovno sodelovanje osnova za doseganje boljših ekonomskih rezultatov in za boljši standard delavcev. Seveda, če so pobudniki in izvajalci takšnih procesov delovni ljudje in ne le posamezniki, in če cilj združevanja ni zapiranje. — Sestav gorenjskega gospodarstva je tak, da mu vsako zapiranje v občinske meje (ali pa v regijo) lahko samo škoduje. Zapiranje povzroča manjši dohodek delavcev in tudi občin. Menim, da botrujejo zapiranjem nesposobni

kadri, samozadovoljstvo in slabo gospodarjenje. Pri slednjem so značilni tudi nizki osebni dohodki zaposlenih. Prepričan sem, da nekateri široki poslovni posegi na Gorenjskem potrjujejo gornjo trditev. Zato predlagam, da občine ne stremijo po tem, da bi imele čimveč podjetij, temveč, da se zavzemajo za takšen sestav gospodarstva, ki na podlagi visoke produktivnosti dela, moderne tehnike, tehnologije in organizacije omogoča ustvarjanje čimvečjega dohodka.

»Z gornjim vprašanjem je povezan tudi turizem. Kaj menite o različnih oblikah združevanja na tem področju?»

»Turistično gospodarstvo se ne sme zapirati v občinske meje. Prav tako pri tem ne smemo zanemarjati trgovine, prometa, kmetijstva in podobno. Osnova za uspešni turistični razvoj je odprtost. Menim, da je Gorenjska, kjer se turizem uspešno razvija — zaradi letnega in zimskega turizma — zanimivo področje za nove investicije in poslovno povezovanje. Pri slednjem mislim predvsem na povezovanje z različnimi partnerji doma in v inozemstvu — v sosednji Avstriji in Italiji. Tega ne bi smeli pozabiti tudi v delovnih organizacijah. In to prav sedaj, ko se pripravljajo razvojni programi za naslednjih pet let. V njih bi bilo treba upoštevati možnosti za nadaljnjo rast dohodka.

»Izobrazbeni sestavi zaposlenih v Sloveniji je v primerjavi z drugimi republikami v naši državi precej neugoden. Kaj priporočate?»

»Za hitrejši nadaljnji razvoj so potrebni sposobni kadri na vseh in še posebej na vodilnih delovnih mestih. Trenutno so takšni še celo pomembnejši od gospodarskega akumuliranja. V naši družbeni praksi namreč niso bili ravno redki primeri, da so nesposobni kadri zapravljali ob majhnih rezultatih velike denarje. Po drugi strani pa je res, da sposobni kadri z malo denarja lahko mnogo store. Sprašujete me, kaj priporočam? — Splošnega recepta ni. Jasno pa je, da se moramo na vsakem koraku zavzemati, da na odgovorna delovna mesta v podjetjih

in drugod pridejo le sposobni ljudje. Zato bi pri vseh delovnih mestih morali uveljaviti konkurenco (glede na sposobnejše). Po drugi strani pa bi morali stimulirati (pri osebnih dohodkih) znanje, sposobnost, odgovornost in poslovniost. Sindikalne in druge organizacije lahko k izboljšanju kadrovskega sestava največ pripomorejo, če bodo med zaposlenimi ustvarjale razpoloženo in razumevanje za takšno politiko. Pri zadevah si morajo, da se uveljavijo strokovnost. To pa pomeni, da se morajo spopadati z zaostalostjo, obrtniškim in mojstrskim gledanjem in s tistimi, ki strokovnost izenačujejo s komandiranjem.

»Prvi letošnji podatki kažejo, da so življenjski stroški nepričakovano močno porasli. Priča smo vsakodnevnim podražitvam osnovnih prehrabnih izdelkov. Kakšni ukrepi bi bili potrebni?»

»Vaša ocena je točna. Januarja in februarja so življenjski stroški v Jugoslaviji v primerjavi s prvima dvema mesecema lani porasli za 9,1 odstotka. Stroški za prehrano so se povečali za 12,2 odstotka, obutev in obleka za 9,9 odstotka in storitve za 5,9 odstotka. Vse te podražitve močno podražujejo dokaj nizke osebne in družinske dohodke in spodbujajo k povečevanju osebnih dohodkov

in glede na dosežene delovne rezultate. — Predsedstvo ZSJ se je odločno zavzelo za stabilizacijo vseh cen in posebej predlagalo, da se za osnovne prehrabne proizvode ter komunalne storitve pripravi in sprejme poseben sistem ekonomskih ukrepov. Hkrati je treba oceniti ekonomski položaj proizvajalcev ter proizvodov in storitev in z zmanjševanjem obveznosti in z drugimi rešitvami uresničevati reformno politiko. Stabilen družinski in osebni »proračun« delovnega človeka je pomemben za stabilnost njegovega položaja v samoupravljanju, gospodarjenju in v delitvi. Za stabilnejše cene pa so mogoče tudi druge rešitve:

● o cenah bi morali odločiti delavci in samoupravni organi ter ne posamezniki;

● ne moremo se sprijazniti, da ponekod le v večjih cenah vidijo možnost za večji dohodek;

● gospodarstvu je treba zmanjševati obveze, da se bo z obstoječimi sredstvi in brez dvigovanja cen lahko prilagajalo odnosom na trgu. Delovni ljudje so z zadovoljstvom sprejeli pobudo in stališče sindikatov. Pri nadaljnjem oziroma dokončnem reševanju teh stališč pa je zato pomembna tudi njihova opredelitev in aktivnost v delavskih svetih in občinskih skupščinah.

Pogovor pripravil: A. Zalar

Visoka odlikovanja za gasilce

Preteklo nedeljo je bil na Bledu redni občni zbor gasilske zveze Radovljica. V živahni razpravi po izčrpnih poročilih poveljnika, tajnika, nadzornega odbora, mladinske in ženske sekcije, so posebno pozornost posvetili organizacijskim in kadrovskim problemom gasilske organizacije, pomlajevanju, strokovnem usposabljanju in materialnim težavam, s katerimi se srečujejo.

Uspehi radovljiških gasilcev so veliki in zaslužijo več pozornosti. Ta očitek so naslovili novinarjem, ki miso dovolj storili za popularizacijo

te človekoljubne organizacije. Več kot 30-krat so lani gasilci priskočili na pomoč. Pripravili so več strokovnih tečajev in seminarjev ter prispevali na tisoče ur aktivnega dela v pripravah za splošni ljudski odpor.

Podpredsednik obč. skupščine tov. N. Fabjan je ob tej priložnosti izročil visoki državni odlikovanji poveljniku zveze tov. V. Pogačarju in tajniku tov. Arku, s katerimi ju je odlikoval predsednik republike za dolgoletno požrtvovalno delo v gasilski organizaciji.

-c-